

Jernbane-Bladet

Ericsson lokaltelefoner

Hurtig og sikker intern kontakt er vigtig. Ericsson lokaltelefon-anlæg sparer tid og giver smidig arbejdsgang.

Ericall contactor person søge anlæg

Den usynlige tråd direkte til alle nøglepersoner. Ericall giver bevægelsesfrihed uden at kontaktmulighederne forringes.

Ericom samtale anlæg

det avancerede system med to vigtige funktioner i samme apparat: Højtalende, når det står på bordet - diskret lavttalende, når det løftes til øret.

33. ÅRGANG

11

NOV. 1976

Ericsson
Ericsson
bringer
mennesker
på talefod

Glostrup telefon 02 - 96 61 33
Risskov telefon 06 - 17 45 00

DYRUP I INDUSTRIENS TJENESTE

S. DYRUP & CO

LEVERANDØR TIL DET KGL. DANSKE HOF

GLADSAXEVEJ 300 - SØBORG - (01) 69 12 55 - INDUSTRIA.FD.

HUSK!

at købe
garantibevis
i Deres egen
sparekasse...

**LAANE- OG
SPAREKASSEN**

FOR OFFENTLIGT ANSATTE

Reventlowsgade 12, 1651 København V. Tlf. (01) 22 10 80

● Knabrostræde 12,
1210 København K.
Tlf. (01) 12 10 80

● Bernstorffsgade 46,
1577 København V.
Tlf. (01) 12 22 24

● Bredgade 21,
1260 København K.
Tlf. (01) 12 10 70

● Vej 9, Holmen,
1433 København K.
Tlf. (01) 11 13 13-2481

● Ryegade 23,
8000 Århus C
Tlf. (06) 12 23 43

● Arsenalvej 55,
9800 Hjørring,
Tlf. (08) 92 61 11 - 371

Jernbane-Bladet

Ekspedition:

Togfører V. Jonvald . Hvidovrevej 258
2650 Hvidovre
Telefon (01) 78 36 42

Redaktion:

Overtrafikassistent Tom Lauritsen
Rødby Færge (ansvarshavende)
Bopæl: Søvnaget 26, 4930 Maribo

Abonnement

28,00 kr. (inkl. moms) årlig
12 numre

Kan bestilles på postglo 1 06 00 82
Jernbane-Bladet . 2650 Hvidovre

Medlem af

Dansk Fagpresseforening
og
International Tidsskriftsfederation

Tilsluttet Dansk Oplagskontrol

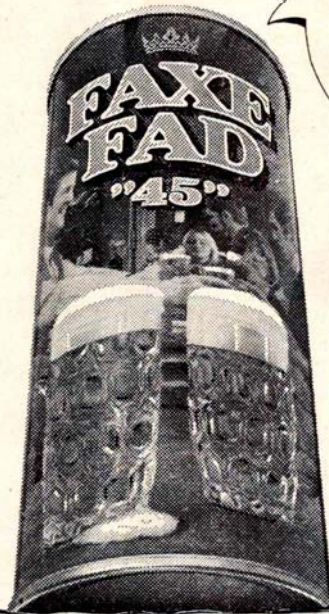
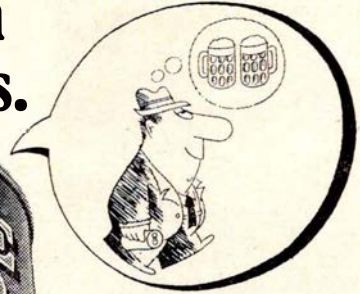
Tryk: Herfølge Bogtrykkeri . Herfølge

NOVEMBER 1976

November causeri	5
Månedens emner	6
Månedens foto	9
Landet rundt	9
Vi har modtaget	11
Erindres det	11
Der er liv i Assensbanen	13
Øresundstolden årsag til jernbanebygning	15
Værd at vide	15
Verdens nordligste elektrificerede jernbane med offentlig trafik	16
Naturens storhed præger malmbanernes omgivelser	21
Ny færgerute på Østersøen	23
Privatbanenyt	25
Fra klubberne	27
Dødsfald	27
Mødested	29
Boghjørnet	30
Humørspalten	30

Næste måned:
Høng-Tølløse Jernbane 1901-1976.

Den bløde, runde Faxe Fad-smag, der aldrig kan efterlignes.

-det festlige
pilsnerstærke fadøl

DSB kiosker

er selvfølgelig det sted,
hvor De køber:

TOBAK
CHOKOLADE
DAGBLADE
UGEBLADE
MÅNEDSBLADE
BILLIGBØGER
PAPIRVARER
TOILETARTIKLER
FILM
m. m.

NKT

kabler og ledninger

- **Hovedkontor:**
La Cours Vej 7,
2000 København F.
Tlf. FAsan(01 32) 70 00
- **Jyske afdeling:**
Graham Bells Vej 21,
8200 Århus N.
Tlf. (06) 16 51 11
- **Odense afdeling:**
Blangstedgårdsvej 11,
5100 Odense.
Tlf. (09) 12 06 43

November causeri

SPAR VALUTA – INDFØR SOMMERTID!

FOR to og et halvt år siden, nærmere betegnet i foråret 1974, var det på tale at indføre sommertid i Danmark. Det var på den tid, da hysteriet over olieknapheden knapt havde lagt sig. Argumenterne for indførelsen var, at landet derved kunne spare en masse energi på fremstilling af elektricitet til belysning.

I 1974 lykkedes det ikke at få sommertiden indført. Årsagen var bl.a. DSBs komplicerede køreplan, der i tilfælde af sommertid skulle ændres gennemgribende, idet tiderne i forbindelse med vore nabolande så ikke ville passe. Da adskillige af de internationale tog også fungerer som transportmidler for bolig-arbejdsstedtrafikken, ville det betyde, at der i mange tilfælde skulle foretages dublinger, altså køres mange tusinde flere kilometer. Og derved var besparelserne ved at nedbringe olieforbruget på elektricitetsfremstillingen illusorisk.

Siden er tiderne blevet andre. Ikke sådan at forstå, at der ikke mere er behov for besparelser. Det er der i lige høj grad. Men mulighederne for indførelse af sommertid er blevet bedre. Nu er det blot op til landets regerende myndigheder at tage stilling til, om ikke det er på høje tid at afgøre, at vi i 1977 bør have sommertid.

Hvor det i 1974 kun var ganske få lande, der indførte sommertid, så er antallet efterhånden blevet større, og i 1977 vil yderligere de tre Benelux-lande Holland, Belgien og Luxemburg følge efter. I forvejen er det afgjort, at også Italien, Frankrig og Spanien vil have sommertid i 1977.

Naturligvis var det bedst, om man i fællesskab i Norden kunne komme til enighed om en ordning, men kan man ikke det, så må vi stå alene. Hvis blot sommertiden bliver bestemt i god tid i forvejen, så vil gerne også kunne elimineres ved en fornuftig planlægning. De mange penge, vi kunne spare i udenlandsk valuta ved ordningen, har vi rigeligt brug for, når vor betalingsbalance skal opgøres.

I udlandet begynder sommertiden den 3. april 1977 ved, at man stiller urene en time frem. Hele sommeren vil man da have en time mere om aftenen, hvor dagslyset er fremme, dvs. man undgår at bruge elektrisk lys. Den 25. september, samme dag banernes vinterkøreplan træder i kraft, stiller man urene den ene time tilbage, og alt er som før. I Frankrig sparede man i 1976 efter sigende 150 millioner kroner på denne måde. Det er også en sjat penge!

Og når regeringen atter leder efter besparelser, så var det måske en idé at tage en så nærliggende idé op igen.

Men det haster med en afgørelse, hvis alle forholdsregler skal kunne tages.

Dog – det ender såmænd med, at man heller ikke på dette område kan træffe en beslutning.

CENTRALKOBLINGEN – EN ILLUSION

MANGE MILLIONER kroner i såvel dansk som udenlandsk valuta er ved de europæiske jernbaner gennem den sidste godt halve snes år anvendt til ombygning af rullende materiel, således at dette var »forberedt« på den snarlige indførelse af centralkobling.

For en del år siden hed det sig, at koblingen skulle monteres i stedet for de traditionelle trækapparater i påsken 1976. Man valgte en længere periode med mange helligdage og derfor mindre godsvognsomløb, således at omskiftningen på godsvognene kunne foretages hurtigst muligt. I stedet for, som man fx gjorde i Sovjetunionen, at lade omskiftningen foregå under normale værkstedsophold, valgte man altså at få den overstået hurtigst muligt, bl.a. på grund af, at den europæiske kobling også indeholdt luftslanger m.m., noget der ville komplicere en overgangstid.

Som bekendt har påsken 1976 nu passeret kalenderen. Og lige så bekendt er det, at vi endnu ikke har fået den omstridte centralkobling.

Og noget tyder på, at vi nok heller aldrig får den. Mange terminer er i de sidste år fastsat for overgangen, de sidste vi har hørt, ligger et sted i begyndelsen af 1990erne.

Årsagen skal søges i den økonomiske belastning, det vil være at skulle forsyne samtlige stykker rullende materiel med den ret komplicerede kobling. Herhjemme kender vi centralkoblinger fra privatbanernes motor-tog, fra DSBs lyntog og fra et par enkelte S-tog, som dog har fået dem udskiftet med traditionelt træktøj. At vore S-tog ikke alle er forsynet med centralkobling, skyldes også den finansielle side af problemet.

Fordelen ved centralkoblingen skal efter sigende være, at man kan spare personale ved den betydeligt hurtigere og lettere til- og frakobling, der kan foretages. Centralkoblingen er mere

»minded« for automatiske rangerbanegårdes automatiske afkoblingsapparat. Og sluttelig er der det for personalet mindre faremoment, idet der ikke vil blive tale om at skulle ind mellem de dødsensfarlige puffer og foretage til- og frakoblinger.

En elumpe ved centralkoblingen er, at den kræver betydelig mere vedligeholdelse end en almindelig primitiv trækrog. Og så er vi igen ovre i øko-

nomien, som altså er den stadig tilbagevendende faktor, der figurerer, når årsagen til, at centralkoblingen endnu ikke er indført, skal søges.

Så godt som hele verdens jernbaner kører med centralkoblinger af forskellig art. Kun de »rige« europæiske lande kan ikke få råd dertil.

Og de får det såmænd nok heller aldrig.

—tl—

Månedens emner ...

DSB-dagen bør gentages

DET VAR vist et femcifret antal »ledvogterbøffer«, der i de tre efterårsdage i skolernes efterårsferie blev sat til livs i DSB-restauranterne som led i den charmeoffensiv, der gik under betegnelsen »DSB dagene 1976«. Disse bøffer kunne brødføde landets tilbageværende stab af ledvogtere i adskillige år.

Men også på anden måde blev DSB-dagene bemærkelsesværdige. Trods vejrgudernes manglende gode lune trak de mange aktiviteter tusinder af mennesker til jernbanens områder, og det var ganske pudsigt at høre de mange overraskende udtalelser fra folk, der ikke i mange år havde sat deres ben i et tog. De var ganske målløse over den forbedring, der var sket i de sidste år.

For mange børn var DSB-dagene deres første møde med jernbanen, som de kun kendte fra skiltene ved vejenes niveauekrydsninger. De mange udstillede genstande rundt omkring på stationerne m.m. samlede betydelig interesse, både hos unge og gamle.

Men mon ikke det var dampspærtogene, der alligevel skabte den største interesse. Trods lokomotivernes småskavanker lykkedes det at gennemføre størstedelen af kørselsprogrammet, på Sjælland lykkedes det endda at få både S 736 og P 917 ud at køre, da nedbrud på S-maskinen den første dag medførte, at man i nattens mulm og mørke måtte fyre P-maskinen op.

Der kunne nævnes mange opsigtsvækkende initiativer, som DSB og personalet rundt omkring skal have ros for. Det var bl.a. ganske fornøjeligt at konstatere den enorme interesse, der var på hurtigrutens færger for at komme op og beskue kommandobroen, el-

ler for i Odense at besigtige Jernbanemuseet og de udenfor udstillede lokomotiver, eller for... osv.

DSB-dagene var genstand for en del presseomtale i dagbladene, og stort set alle var enige om, at det var et udmærket initiativ, der her var udvist.

DSB-dagene bør derfor ikke kun være et 1976-fænomen, men bør, omend i en modificeret form, gentages også i fremtiden.

En lille ting, som nok fremover bør ændres, er sammensætningen af de populære dampstøt. Nok vil det ikke harmonere særligt godt med trækraften, men alligevel bør togene nok oprangeres af det nyeste materiel og ikke som det var tilfældet i år, af materiel fra forskellige tidsaldre. Folk skal se, hvad DSB kører med i dag, og det gør de ikke, hvis de kommer ind i en gammel slidt CI-vogn. Man må huske på, at mange af de passagerer, der var med disse dampstøt, ikke kører med tog til daglig og derfor er denne kørsel et nyt bekendtskab med jernbanen. Skal dette bekendtskab ikke kun være en éngangs foreteelse, så skal der anderledes moderne materiel til at overbevise folk om, at jernbanen i dag er et moderne kollektivt transportmiddel.

Men dette kan rettes til DSB-dagene 1977!

Juridiske konsulenter

Sagførerkontoret i Ryomgård

ADVOKAT ERIK DYNESSEN

Tlf. (06) 39 44 00

Skal Hammelbanen genoplives?

En tilsyneladende nystiftet klub, der kalder sig »Hammelbane-klubben« og har hjemsted i Århus, har planer om at oprette et jernbanemuseum i den gamle Hammelbanestation og de tilhørende remiser i Århus.

Klubben, hvis bagmænd bl.a. er Kristian Tarp og A. Berggren, Århus, er ejer af forskelligt privatbanemateriel, som det er tanken skal danne grundstammen i museumsmateriellet. Begge initiativtagere erklærer iflg. Århus Stiftstidende, at de er »uhelbredeligt angrebet af en samlerdille for alt toghistorisk materiale«, og at dette er grunden til den ret omfattende samling materiel, der i dag henstår på et sidespor på Århus H.

Og det er en stor samling materiel, der her kan beskues. Bl.a. ses de tre damplokomotiver VNJ 9/DSB F 658 og SB 1, motorlokomotivet VaGJ No. 1, benzinmotorvognen VNJ M 2 samt en anelig samling person-, post- og rejsegodsvogne.

Hammelbane-klubben erklærer, at hvis dens omfattende planer alle bliver realiteter, vil man kunne skabe et museum, hvis lige ikke findes indenfor rigets grænser.

For at skabe interesse for klubbens hjertesag havde man i oktober arrangeret en udstilling af gamle fotos fra AHTJ, Aarhus-Hammel-Thorsø Jernbane.

Skal Skelskørbanen genoplives?

Der dannes rundt omkring i landet lokale klubber, hvis formål er at søge trafikken på nedlagte baner retableret eller søge at forhindre, at eksisterende baner nedlægges. Det er en reaktion, som det er glædeligt at konstatere i en tid, hvor de kollektive trafikformers anseelse atter synes at være på vej opad.

Et af de steder, man har gjort et stort stykke arbejde for at genoplive en jernbane, er på Sydsjælland, hvor en kreds af ihærdige mennesker ofrer en stor del af deres sparsomme fritid på at søge Slagelse-Næstved Banen med sidebane til Skælskør genåbnet for persontrafikken. I første omgang begynder man i det små, idet man den 4. oktober holdt stiftende generalforsamling i »Foreningen Dalmose-Skælskørbanen« på hotel Postgården i Skælskør.

Foreningen ser det som sit formål at overtage den nedlagte Skælskørbane og sætte den i en sådan stand, at den kan godkendes til persontransport med henblik på veteran- og turistkørsel.

Den nye forenings stiftere har gennem længere tid forhandlet med DSB om forpagtning eller leje af strækningen, og man mener, det ikke kan vare længe, før de endelige betingelser er udarbejdede og papirerne klar til underskrift.

Ved den stiftende generalforsamling var mødt ca. 35 deltagere, og foreningen konstituerede sig med optiker Jesper Reinfeldt som formand, Radio- og TV-forhandler Torben Omø Christensen som næstformand og som øvrige bestyrelsesmedlemmer overtrafik-assistent Henning Petersen, købmand Søren Winther og bogholder Preben Hansen.

Der var positiv interesse fra alle fremmødte, og Skælskørs borgmester Joh. Lyshjelm, der også deltog, bakkede foreningens arbejde op ved at pointere, at det også er nødvendigt, at resten af det nedlagte Sydvestsjællandske banenet fra Dallose genåbnes for person- og godstrafik.

Vi ønsker den nye klub god vind for det fremtidige arbejde.

Bedre togtrafik på Djursland?

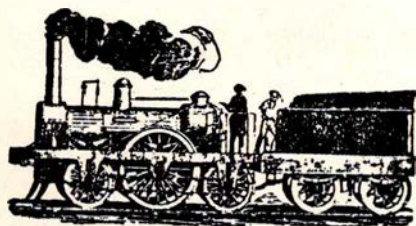
ENDNU en klub er dannet for at skaffe bedre tider for togtrafikken i et lokalområde. Det er en forening, der kalder sig »Foreningen til Bevarelse og Udbygning af Djurslands Jernbaner«, hvis hovedopgave det er at skaffe Djursland bedre togtrafik.

Den bedre togtrafik består i, at man vil tilstræbe at få etableret gode togforbindelser på jernbanestrækningen Århus-Ryomgård-Grenå og genåbning af den for persontrafikken nedlagte bane mellem Randers og Ryomgård.

Foreningens formand, bogholder Evald M. Sørensen, Grenå, mener, at målet nås ved etableringen af den århusianske nærbane, der er under planlægning, men denne må blot føres helt igennem til Grenå og ikke standse i Hornslet.

At den aktive forening har opbakning fra officiel side bevises af, at de tre kommuner Rønde, Rougsø og Sønderhald nu også har indmeldt sig i foreningen. Men derudover får man næsten daglig nye medlemmer blandt befolkningen på Djursland.

Vi imødeser med forventning et resultat af foreningens arbejde.

*- hele Danmark
til bords...
DSB restauranter.*

Ligegyldigt
hvor du er i Danmark,
er der altid en af de hyggelige
DSB restauranter i nærheden.

Vi er kendte for god mad til rimelige
priser, - og så skal du ikke
vente på den, for vi er også kendte
for vores kvikke servering.

Også i togene møder du os - slap af
og nyd en forfriskning, det sørger
DSB togservice for.

Alt i alt - vi har gjort en masse
for at gøre din rejse til en
oplevelse på den kulinariske
front.

*- Nykøen
på rejsen...*

DSB restauranter/DSB togservice
- altid i nærheden.

Den størrelse, en bil skal have.

Denne bil er kørt frontalt ind i en betonmur med 65 km i timen uden brug af bremses.

Den er en af de utallige splinternye Volvo 240'ere og 264'ere, der er blevet smadret sådan i Volvo's sikkerheds-laboratorium for at afprøve kollisionssikkerheden i detaljer.

Det har således vist sig, at de nye Volvo'er rent faktisk er sikkerhedsbiler i masseproduktion.

Og de er endog sikrere end 140-serien - fører og passagerer er mindst 20% bedre beskyttet i tilfælde af frontalkollision.

Sådanne tal er nok værd at huske på, hvis De vil gøre et sikkert bilkøb.

VOLVO

Der er beviser bag.

Månedens foto

Pindstrup Mosebrugs lokomotiv nr. 2 med tørvevogne under aflæsning en dejlig sommerdag i august 1976.

PÅ DJURSLAND ligger en mose, der hedder Fuglsø Mose. I nærheden ligger en mindre landsby, som hedder Stenvad.

I Stenvad ligger en afdeling af det store foretagende »Pindstrup Mosebrug«, der bl.a. ernærer sig ved produktion af tørvesmuld til haver, gartnerier m.m.

Tørvesmuldet eller tørvestrøelsen, som dette jordforbedrende materiale også kaldes, henter man ude i Fuglsø Mose. Der er engang i fortiden (iflg. Peter Andersens udmærkede bog om Industrielokomotiver) i 1924, anlagt en forbindelsesbane mellem Stenvad og Mosen. Banen er ca. 7 km lang og har sporvidden 600 mm.

Mellem Stenvad og yderkanten af mosen anvendes banen ikke mere. Sporet kan endnu flere steder ses begravet i græsset, så forløbet af banen kan nemt findes.

Men fra en anlagt læsseplads i yderkanten af mosen og ud i den bløde mosebund anvendes banen endnu. Der er simpelthen ikke andre transportformer, der kan anvendes her, grundet den bløde jordbund. Det er en strækning på 2 km, men med diverse sidespor.

Af trækraft disponeres over nogle små benzintraktorer, som garanteret er »guf« for alle nostalgikere indenfor industribaner. Der findes 4 eksemplarer, men den ene henstår på fabrikken i Stenvad uden at være i anvendelse. Derimod anvendes de øvrige tre regelmæssigt.

Billedet viser lokomotiv nr. 2 ved aflæsningspladsen, hvor de primitive vogne tømmes ud i et hul i jorden. Et transportbånd sørger for transporten over i en lastbil, der befordrer tørvestrøelsen til Stenvad.

Lokomotiv nr. 2 er som de øvrige bygget engang i slutningen af 1920'erne eller begyndelsen af 1930'erne. Motoren er en Ford A-motor af uopslidelig model med 4 cylindre, stammende fra samme tidsepoke. Som det ses, er førerhuset af model »Fuglsø Mose«, altså selvfabrikeret på stedet.

Fuglsø Mose er bestemt et besøg værd. Thi foruden det attraktive stykke industribane møder der én en imødekommenhed fra personalet, som man sjældent oplever. Alene den er et besøg værd.

Forøvrigt har man i mosen et førerhus fra et endnu ældre motorlokomotiv stående, antagelig fra et gammelt Deutz éncylindret lokomotiv. Måske der er læsere, der ved mere om denne fordums trækraft og kan give supplerende oplysninger?

Vi hører gerne nærmere, hvis De kan hjælpe her!

LANDET RUNDT

DSB har udrangeret en række damplokomotiver, som ikke mere var driftsklare. Det betyder, at der nu kun er 7 damplokomotiver tilbage i DSBs driftsmaterielpark, nemlig C 708, E 994, F 658, P 917, R 946 og 963 samt S 736. Af disse er F 658 udlejet til en række entusiaster i Århus, mens resten er beregnet til særtogskørsel af forskellig art, bl.a. som i efterårsferien, DSB-dagene.

DSB har hos vore hjemlige fabrikker A/S FRICHS i Århus og SCANDIA-RANDERS A/S bestilt 16 nye S-togvogne af ny type, beregnet til den i Plan 1990 omtalte regionale S-banetrafik. Hvert tog påregnes at bestå af 4 eller 8 vogne, hvoraf halvdelen er motorvogne uden førerrum og halvdelen styrevogne. De nye vogne bliver litreret MC (motorvogne) og FC (styrevogne) og nummereret 6501-6508 og 6001-6008. Sammenkoblingen i et firevognstog bliver FC + MC + MC + FC. De første vogne skal leveres i slutningen af 1978.

Alt i tandteknik

Reparationer – Omstillinger og underforinger
Overenskomst med sygesikringen

Martinus Schmidt

Mariendalsvej 12c . FA 880 - 839

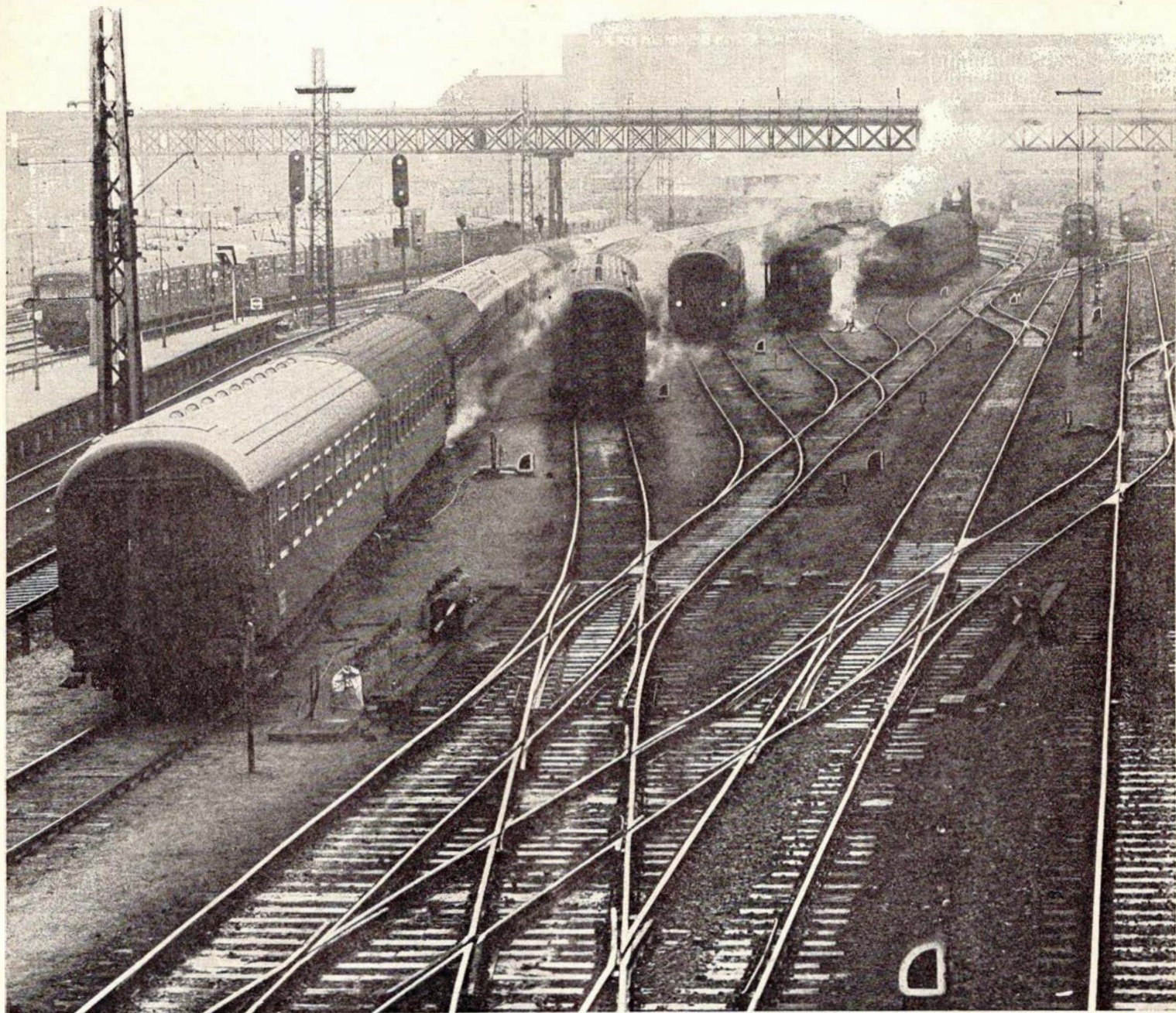
damm's
radio

ALBERTSLUND

64 70 88

Service: 64 79 52

Storno Radiotelefoner er jernbaneudstyret der får alt det andet materiel til at fungere bedre

Hver 4. radiotelefon i Europa er fra Storno

Storno
RADIOTELEFONSYSTEMER

AALBORG (08) 16 14 33 · ÅRHUS (06) 28 11 22 · KØBENHAVN (01) SU 68 00 · KOLDING (05) 52 59 33 · ODENSE (09) 16 28 09

VI HAR MODTAGET

Opfordring til samarbejde

Med stor forbauselse ser jeg mit navn draget ind i den standende debat, der føres i »Jernbane-Bladet« af mere eller mindre skuffede jernbaneentusiaster.

Kære Hans Gerner: Hvorfor tror du, at vi lavede nordjydsk afdeling af Dansk Jernbane-Klub?

Hvis du ikke ved det, kan jeg fortælle dig, at hovedårsagen også var skuffelse.

Vi fik nok tak for restaureringen af HV3, men vi fik så sandelig også utak.

Den største utak var jo nok, at det ganske pæne køretøj bare blev parkeret i støv og skidt på Mariager Havn.

Med hensyn til tak til dig for at have lagt pengene ud til købet af maskinen, ved jeg, at bestyrelsen i D.J.K. var dig dybt taknemmelig, men jeg er også bekendt med, at man i Mariager sagde, at det var et fynsk konsortium, der havde lagt pengene ud, og at dette konsortium ønskede stilhed om emnet.

Måske derfor den tilsyneladende savnede tak.

I øvrigt kan jeg da fortælle debattørerne, at alle vore køretøjer ved »Limfjordsbanen« er under tag, og at vi i øjeblikket er ved at restaurere FFJ nr. 34. Vi forventer i løbet af ca. 2 mdr. at få maskinen på hjul igen.

I skal være velkomne til at besøge os. Der er folk i remisen hver lørdag og søndag, og vi har altid tid til en debat om jernbaneproblemer.

Jeg beder jer i øvrigt huske, at veteranbanearbejde er en hobby, hvor Rom ikke blev bygget på én dag. 2 mdr.s weekendarbejde svarer jo kun til 1 uges alm. arbejde.

Det ved vel alle idag, og der er vel næppe nogen ansvarlig i nogen jernbaneklub, der vil nedvurdere nogen form for arbejde.

Med hensyn til tilrettelæggelse har man vel også lært både det ene og det andet, og navnlig har man lært, at

der skal tålmodighed og udholdenhed til for at opnå resultater.

Det er vel også derfor, at der er fred og fordragelighed imellem de nuværende aktive jernbaneentusiaster ligegyldig hvilken klub de tilhører, og det synes jeg, der hylder samarbejdet, er glædeligt. Sæsonen, som nu er sluttet, er vel den bedste nogensinde, både hvad angår befordrede antal passagerer og tilgang af nye medlemmer i jernbaneklubberne.

Til alle I ikke aktive vil jeg sluttelig sige: »Prøv igen at komme op fra skrivebordsstolene og med i klublivet«, og til de udmeldte: »Meld jer ind i klubberne igen. Mød frem og deltag i debatten der.

I har jo ingen indflydelse, så længe I står udenfor«.

Venlig hilsen

Erling Hedetoft
formand for nordjydsk afdeling
Dansk Jernbane-Klub

— — —
En mere passende afslutning på denne debat, end den Hedetoft her giver, kan man vel næppe ønske sig. Vi kan fuldstændig tilslutte os opfordringen til at samarbejde, thi uden samarbejde opnås ikke det, vi vel egentlig allesammen ønsker og arbejder for, nemlig bevarelsen af det jernbanemiljø, den hastige udvikling har taget fra os. En smule nostalgi findes som bekendt i de fleste.

Red.

ERINDRES DET . . .

For 50 år siden . . . november 1926

Holbæk jernbanestation har natten til den 1. ds. haft besøg af tyve. Ved indbruddet er stjålet kr. 19.000 — det var lønninger m.m. til personalet, tyvene løb med. Den 5. s.m. anholdt politiet de 3 tyve, men pengene er ikke fundet.

—0—

Ved Herfølge har hærværksmænd forsøgt at afspore et nattog. 2 svære

jernstænger og tykke træstammer var anbragt i sporet, men toget passerede hen over det hele, uden at personalet har bemærket noget. Først da et langsomt kørende godstog passerede, blev man klar over, at der var noget galt.

—0—

I bladet »Dansk Motortidende« offentliggøres antallet af dræbte og sårede i ubevogtede jernbaneoverskæringer i tiden fra den 6/10 1925 til 29/10 1926:

14 døde — 11 hårdtsårede og 18 lettere kvæstet.

Man har i samme anledning rettet en henvendelse til Rigsdagen om bedre sikring af de vejfarende ved jernbaneoverkørsler.

—0—

For 25 år siden . . . november 1951

På Kjellerupbanen blev der den 17. ds. om aftenen gjort ikke mindre end 3 forsøg på at afspore skinnebussen, idet der i 3 sporskifter, toget passerede, var anbragt svære træklodser og skinnestumper, men toget blev i sporet. Politiet leder nu efter hærværksmændene.

—0—

Den 18. ds. nedlagde »Perlehønen« (NKJ M 12) på Kragenæsbanen 3 kvier mellem Harpelunde og Købelev stationer. Dyrene var så medtaget, at de måtte slagtes. Motorvognen led en del skade og pakvognen blev afsporet.

—0—

En stor lastbil væltede den 21. ds. Varde-Grindstedbanens skinnebus i en overkørsel ved Abildhede trinbræt. Toget væltede helt ned i grøften, men ingen rejsende kom noget til, hvorimod føreren af bilen og hans medhjælper blev stærkt kvæstede.

—0—

Nyt spor mellem Padborg og Tinglev. Arbejdet med at udskifte skinner m.v. på den 13 km lange strækning har stået på gennem meget lang tid, men nu er man ved at være færdig. De gamle skinner fra 1907 var mere end forfærdelige at befare.

BAT-KON ½

— et begreb blandt fagfolk

H. C. ANDERSENS BOULEVARD 42

1553 KØBENHAVN V . TLF. (01) *11 18 19

B & T

Togviserskilte type PZLA

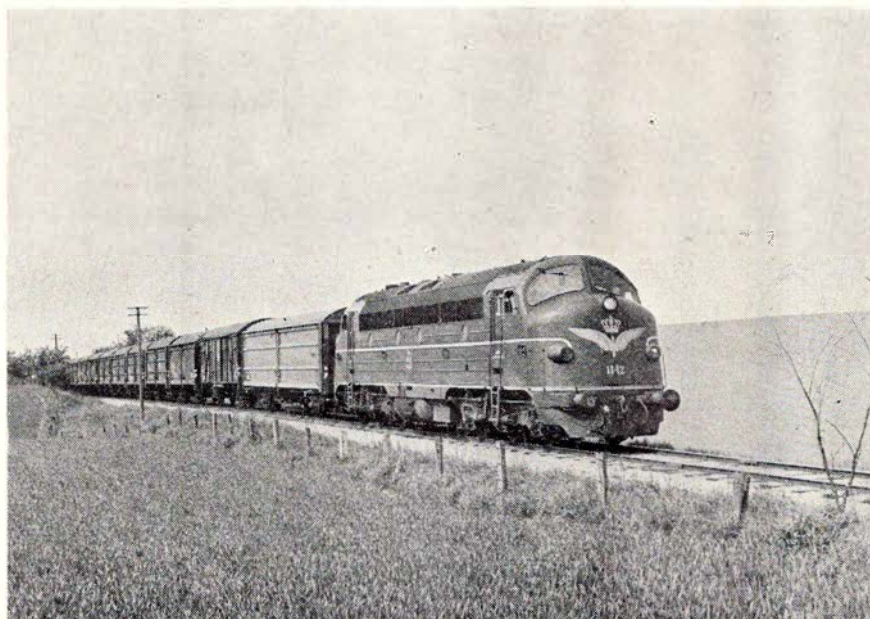
Togviserskilte type PZLA fra det vesttyske firma Krone indgår som et naturligt supplement til DSI's anlægstyper. Herved er skabt et effektivt og publikumsvenligt informationssystem, der tilfredsstillert nutidens krav til funktionsdygtighed, hastighed og præcision.

DANSK SIGNAL INDUSTRI A/S

STAMHOLMEN 175 · DK-2650 HVIDOVRE · TLF (01) 490333

Der er liv i Assensbanen

»Sukkerpilen« på vej fra Assens mod Tommerup i 1975.

Foto: HGC.

De, der har givet sig tid til at studere DSBs plan 90, har måske lagt mærke til, at man har strøget Assensbanen af landkortet, men det er vel de færreste, der har heftet sig særligt ved det, for banen er jo en af landets mere stille. Når der ikke mere er persontrafik på en bane, så lægger man ikke så meget mærke til den mere, og en overgang blev alle godsbaner endda slettet på Geodætisk Instituts kort. Man kunne så undres over, hvor i landet man var endt, siden man pludselig passerede en baneoverskæring, der ikke var på kortet. Hvad Geodætisk Institut angår, så er fejlen blevet rettet, det bliver måske sværere at få slettet nedlæggelsesplanerne af plan 90.

Imidlertid bliver det nu ikke så let at få slettet Assensbanen, ihvertfald ikke så længe der ligger en sukkerfabrik i Lillebæltsbyen. Javel, der er også andre driftige virksomheder i byen, men sukkerfabrikken er langt den største banekunde. I modsætning til f.eks. Skelskørbanen, har Assensbanen et meget fint spor, som endda tillader Mz, så det skulle ikke være nedlæggelsesgrund.

Trods alle planer, så kører der nogle ganske alvorlige godstog på Assensbanen, hvilket man kan overbevise om, hvis man tager ud og kigger på

dem. Mit billede er taget en ganske almindelig dag i 1975 og det viser My 1142 med et træk vogne læsset med sukker på vej fra Assens til Tommerup, hvorfra toget fortsætter til Fredericia. Den normale trækraft er My, men af og til kan der forville sig en Mz ned ad banen. At det også er nødvendigt med kraftige lokomotiver, vidner nogle tal fra Odense-områdets husorgan »Svinghjulet« om, og jeg har tilladt mig at plukke lidt i en artikel skrevet af »vor mand i Assens«.

Det drejer sig om transporter fra Assens i juni måned, og det er ganske imponerende tal. I 1973, som er det ældste tal, der nævnes, afsendtes der ialt 90 vogne, og heraf var de 32 med sukker. I 1974 var det blevet til 246 vogne, deraf 170 med sukker og i 1975 var tallene 337 og 293. I 1976 var der udsigt til stigning i sukkerprisen, og

Stedet hvor man kommer Igen **OLD DAYS**

Lyngevej 93 . Allerød . (03) 27 14 40
Gamle afsyrede fyrretræsmøbler – og
andre skønne ting fra Sønderjylland.
Tørrede blomster – Gaveartikler
Kig ind. Med venlig hilsen
Old Days

Birkerød

Vær ikke i tvivl –
når De skal købe gaver hos
BIRKERØD ANTIK
Hovedgaden 44 . Birkerød . (02) 81 70 27
Stort udvalg i gamle glas – tin – kobber
– messing – småting og alt til rimelige
priser.

Det store udvalg finder De i
JANIVAN LEGETØJ
på gågaden i Birkerød . tlf. (02) 81 59 15
Alt i pædagogisk-mekanisk legetøj i
alle prislæg – gå ikke forgæves – gå
altid i Janivan Legetøj

Friskbagt bagerbrød fra
LUPINKROGEN BIRKERØD
Lupinkrogens Bageri
Tlf. (02) 81 81 65

Allerød

Gå ikke forgæves – gå i
BUTIK 5
M. D. Madsensvej 14-16 . Allerød
Tlf. (03) 27 56 55
Stort udvalg i tasker – Kufferter –
Skoletasker – Rejsetasker – Mapper –
Brugskunst
Her finder De gaven, der gør lykke

Vi handler i
MERCI CHOKOLADE
M. D. Madsensvej . Allerød
Tlf. (03) 27 22 73
Stort udvalg i hjemmelavet chokolade
– konfekturer – bolsjer m. m.
Her finder De altid en fin gaveæske i
alle prislæg.

Køb ost i specialforretningen
OSTEBODEGAEN
Birkevej 2 (bag Allerød st.) . Allerød
Telefon 27 12 44
Alt i vellagrede oste, såvel danske som
udenlandske i mange specialiteter
Vi fører alt til ostebordet i kiks
og andre lækre ting

LÜBCKE

JERNBANE ALLE 43
2720 VANLØSE
TLF. (01) 74 33 22

LAVVOLT
TRANSFORMERE
til alle formål

6

12

24

32

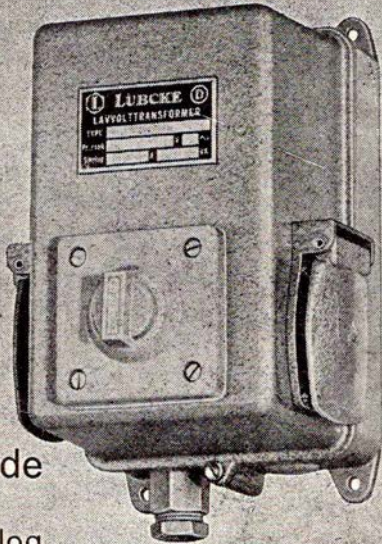
42

65

VOLT

Ⓢ-mærkede

forlang katalog

66

En lønkonto gi'r god kontakt.

Lønkonto i Sparekassen er en god kontakt - bl. a. til en stor stab af fagfolk, som står til Deres rådighed. Pigen ved kassen er en af dem. Andre er specialister i belåning af parcelhuse, fritidshuse m.v. Nogle beskæftiger sig med at købe og sælge pantebreve og værdipapirer. Andre tager sig især af familieøkonomi, skattespørgsmål etc.

Herudover gi'r en lønkonto bedre overblik over Deres økonomi, bedre råd til det uforudsete, og et godt lånegrundlag.

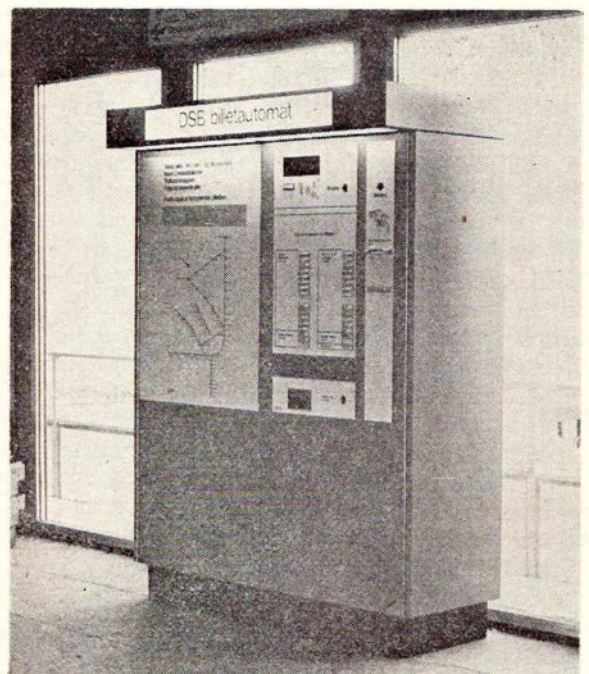
Lønkonto

SPAREKASSEN sds

LANDIS & GYR GmbH

Leverer billetautomater
til DSB

SOPHUS BERENDSEN A/S

INGENIØRAFDELINGEN

AMALIEGADE 10 . DK 1256 KØBENHAVN K . TELEFON (01) 14 85 00

på vanlig dansk maner blev det bekendtgjort i god tid, så forbrugerne kunne få tid til at hamstre, og det smittede kraftig af på Assensbanens transporter. I 1976 blev der derfor afsendt 461 vogne, heraf 397 med sukker, så der var nok at lave for manden i Assens, især nu hvor han har begrænset sporplads til sin rådighed, da rutebilerne har overtaget noget af stationens areal. Højest tilladte togvægt er 1000 tons for My og Mv, så enkelte dage har det været nødvendigt at etablere forspandskørsel, men det er ikke særlig morsomt for personalet, for bommene skal ved de fleste overkørsler rulles ned manuelt. Er det et langt tog, er der et godt stykke vej at løbe op til maskinen i al slags vejr. Lidt komisk er det, at Assensbanen var blandt de første baner til at prøve de nye automatbomme i sin tid, men tilsyneladende kom man kun til prøverne.

Det er også meget interessant at se, hvor vognene i juni måned blev sendt hen. Odense tegner sig for de fleste, nemlig 137, men så følger Kolding med 68, Bjerregrav med 36 og Grindsted med 24.

Det er vist ikke mange af DSBs godsbaner, der kan møde med sådanne tal, så mon ikke vi alligevel får lov at beholde Assensbanen.

HGC.

Øresundstolden årsag til Danmarks jernbanebygning

DSBs ansøgning om forhøjelse af taksterne gav anledning til mange kommentarer fra såvel officiel som mere privat side. I radioen kommenterede forfatteren Palle Lauring Danmarks Jernbanehistorie ved at fremsætte den påstand, at det var øresundstolden, der var den egentlige årsag til, at vore første jernbaner blev bygget. Det gjorde han ved følgende forklaring:

Selv om Danmark er et lille land, er det ganske sjovt at lægge mærke til,

at både med dampskibe og jernbaner kom vi forholdsvis tidligt med, men med hensyn til jernbaner må vi sige, at det var ikke den danske regerings skyld. Der er det ejendommelige ved det, at Danmark fik jernbaner på grund af Øresundstolden, og det kan lyde ejendommeligt.

Øresundstolden var indført i 1420'erne af Erik af Pommern. Dengang var Øresund dansk, og alle skibe, der ville ind og ud af Østersøen, skulle betale told til den danske konge, fordi de sejlede i kongelig majestæts strøm.

Denne Øresundstold holdt man jo fast ved, og det begyndte at knibe lidt med, at de andre magter ville finde sig i det, og det var en kedelig forsinkelse og meningsløs udgift. Så skete der det, at mange fandt ud af – og navnlig englænderne – at man kunne jo sende varerne til Hamborg og så kunne de måske komme den vej videre, så slap man for sejlturen rundt om Jylland, og så slap man for Øresundstolden. Det vakte et initiativ i Danmark, men det var altså ikke dansk.

Den første jernbane i verden blev åbnet i 1825 fra Stockton til Darlington og allerede 1844 kunne man åbne den første jernbane i Danmark (= Det danske monarki), nemlig i Holsten, men den var ikke bygget på den danske regerings initiativ. Man var nærmest imod det, og syntes det var noget moderne pjat, og så var man imod den, fordi den var en trussel imod Københavns stilling ved Øresund. Den gik fra Altona til Kiel, og jernbanen blev bygget på engelsk initiativ. Så kunne man få varerne fra Hamborg og over til Østersøen. Det var ganske ejendommeligt, for det var jo den trafik, man havde haft i Vikingetiden og årene lige efter – tværs over Sønderjyllands fod. Nu blev det altså aktuelt igen, og toget begyndte at køre. Jernbanen fik smukt navnet efter Christian den VIII, men den var ikke skabt af danskerne!

G. MEULENGRACHT-JENSEN

Maskinfabrik

Eversvej 11 . Kbh. F. . tlf. GO 9496

Motortroljer og tårntroljer til DSB

Frederiksberg Karosserifabrik

P. Andersensvej 17 . København F

Telefon FA 374 – GO 4525

Førerhuse til specialtroljer
Fremstilling af specielle karosserier
Opretning af autoskader

C. STEINMETZ & SØN

Blikkenslager – sanitet – skiffer
bygningsarbejde

Udfører arbejder for DSB

Lindegårdsvej 37 . Charlottenlund

Telefon ORdrup 704

Værd at vide

Vidste De, at DSBs tog hver dag kører ca. 120.000 km? Nej, vel, men det og en mængde andre oplysninger kan man læse sig til i DSBs lille fikse lommebrochure med titlen »Værd at vide om DSB«. Det er et udmærket initiativ, der her er vist, idet mange interessante oplysninger bringes for dagen. Ofte hører man som passager folk snakke om, hvad de ser på rejsen, men ofte er der ting, som ikke forstås, og da denne brochure opklarer mange småting, ja, så har den alene derfor sin berettigelse.

Naturligvis er dens oplysninger kun spredte udpluk af alt det, der kan fortælles, men det er en interessant lille ting at læse igennem.

MARIBO

har smukke rekreative områder – ligger direkte ved Fugleflugtsliniens motorvej – byggemodne parcelhuse- og industrigrunde

BRISTOL GRILL

Specialitet: Lækre grill-kyllinger – bøfsandwich – forårsruller

Pølser – Varme retter

Maribo – Telefon (03) 88 07 58

Kaj Christensen

Verdens nordligste elektrificerede jernbane med offentlig trafik

Der opdages jernmalm i Kiruna

I 1736 havde en same meldt til regeringen i Stockholm, at han havde fundet guld i området, hvor nu Kiruna ligger. Man undersøgte sagen, men fandt ikke guld, men derimod 2 store malmbjerger af hidtil ukendte dimensioner, så store, at det svimlede ved tanken derom.

Trafikeringsmulighederne i området var på daværende tidspunkt nærmest lig nul. Eneste trafikmiddel var rensdyr, og til at transportere tung jernmalm var rensdyr absolut ikke anvendelige, hvorfor man efterhånden ikke gjorde sig større tanker om udnyttelsen af den rigdom, som naturen heroppe i midnatsolens land bød på.

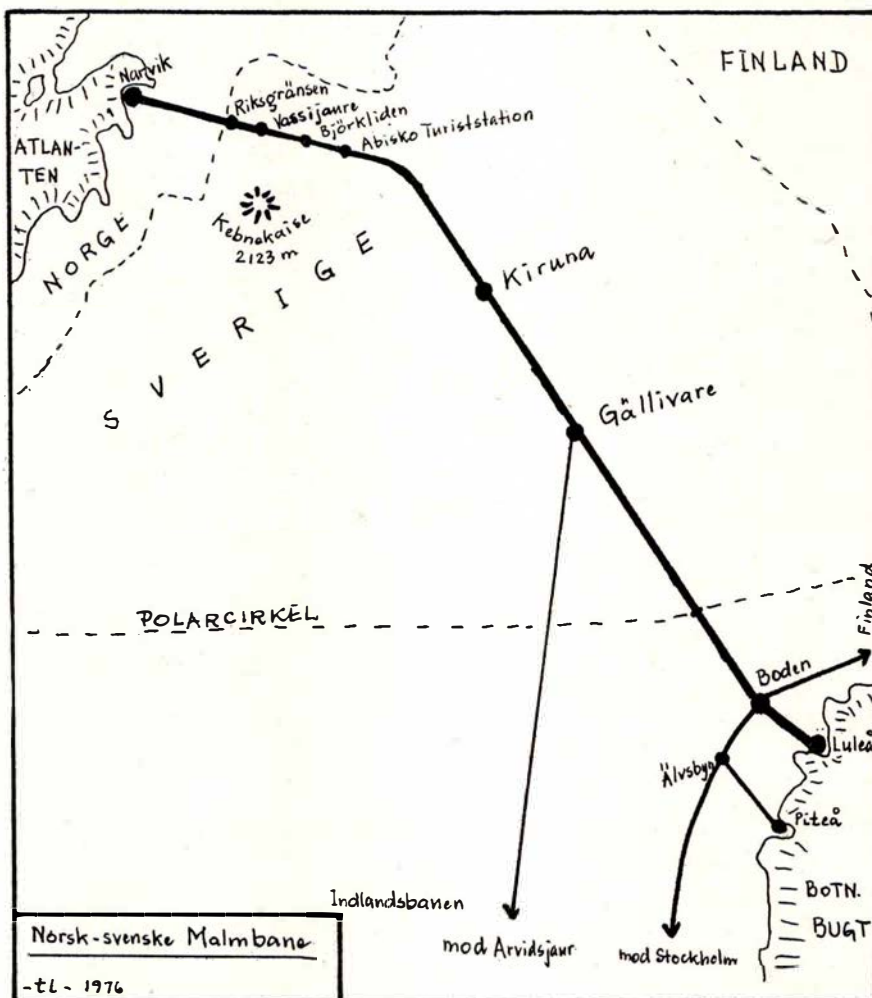
I 1834, ca. 100 år efter opdagelsen, fremkom et forslag om at bygge en jernbane til Den Botniske Bugt, men det blev ikke taget særlig højtideligt, selvom man i mellemtiden også havde fundet store jernforekomster ved Gällivare længere mod sydøst.

Efterhånden som tiden gik, blev der mere og mere røre og interesse for at udnytte jernmalmen, og transportproblemet blev gjort til hovedhjørneste- nen for at realisere denne drøm. Nye planer, nye selskaber, der ville bygge baner, og initiativrige mænd meldte sig, men realiteterne kneb det med.

Enden på det hele blev, at et engelsk selskab, »The Northern of Europe Railway Company Ltd.«, langt om længe og med meget besvær fik koncession på bygningen af en bane fra Narvik gennem Kiruna og Gällivare til Luleå ved Den Botniske Bugt. Selskabet fik også ret til at drive minedrift og skovbrug samt skibsfart.

Der blev sluttet kontrakt med et engelsk entreprenørfirma, A. S. Pinn & H. M. Millett, om bygningen, og i 1885 blev arbejdet påbegyndt.

I begyndelsen strømmede arbejdere, såkaldte »rallere« eller på dansk »banebørster«, til, og da det oftest var barske gutter med en livlig trang til at lade de våde varer vederkvæge ganen, førte de også uro og ballade med sig, hvor de kom frem. Myndighederne stod magtesløse, men trods genvordighederne arbejdede disse mennesker godt, og arbejdet skred frem.

I 1887 havde man da også nået at få banen mellem Luleå og Gällivare nogenlunde færdig, og de første malmtoget kunne begynde at rulle den vej. Allerede i 1888 eksporteredes omkring 70.000 tons malm den vej, og Europas, især Englands, finansmænd begyndte at interessere sig for at komme ind i foretagendet.

Det engelske selskab havde aldrig været særlig populært i Sverige, mange følte, at de løb med noget, som var svensk, og så nødige udlændinge skumme fløden. Da nu yderligere store engelske koncerner truede med at trænge ind i landet, blev der iværksat en sådan agitation mod selskabet, at dets stilling truedes. Et svensk krav om at lægge udførselstold på jernmalmen,

som ganske vist aldrig blev realiseret, fratog de engelske finansmænd lysten til at investere i Sverige, og det hele endte med, at jernbaneselskabet blev tvunget til at standse anlægsarbejderne i 1889.

Statsmagten træder til

Alt lå nu på det nærmeste stille nogle år, indtil nogle nordmænd og svenske søgte koncessionen på ny. I Sverige var stemningen imidlertid for at anlægge banen som statsbane, mens nordmændene nærmest ikke var interesseret i bygningen i det hele taget, bl.a. af militære hensyn. Man var bange for, at svenskerne skulle få for let adgang til havet.

Slutresultatet af de mange forhandlinger blev, at banen på begge sider skulle bygges som statsbaner. I 1898 fortsatte man, hvor englænderne var hørt op, og trods landskabets barske udseende med lodrette klippevægge og dybe slugter lykkedes det den 14. november 1902 at få de sidste skinner skruet sammen ved den norsk-svenske grænse. Denne højtidelighed foregik ved hjælp af generaldirektørerne fra de to landes Statsbaner.

Driften iværksættes

Den helt store officielle åbning af, hvad der dengang var verdens nordligste jernbane, skete den 14. juli 1903. Den svenske konge, Oscar 2., foretog den højtidelige indvielse, og desuden var selvsagt alt, hvad der kunne krybe og gå af honoratiorens, med til den store festivitas, som trods de mange genvordigheder, anlæggelsen havde budt på, var af stor betydning for især det svenske erhvervsliv.

Transportopgaverne blev da også store. Samme vare og altid samme transportvej, men enorme mængder er den jernmalm, som er transporteret på den nye bane. Der er det særlige ved den svenske jernmalm, at den indeholder 65-70 procent jern, mens det almindelige i andre lejer ligger på 45-50 procent. Derfor er der også altid købere til malmen, idet jernet er lettere at udvinde, og der er ikke meget spild.

Allerede i det første kvarte århundrede, banen eksisterede, fragtedes over 50 mill. tons malm. I 1929-30 transporteredes 6,2 mill. tons, og den årlige mængde er ikke blevet mindre siden, tværtimod.

I forbindelse med banens bygning havde det svenske foretagende LKAB, der ganske enkelt betyder »Loussavaara-Kiirunavaara Aktiebolag«, anlagt en udskibningshavn i Narvik. I 1907 var en stenka j færdig. På denne kunne togene køre ud, og gennem bundtømning løb malmen direkte ned i de skibe, som skulle fragte den videre til alverdens fjerne steder. Et skib på 10.000 tons kunne således i løbet af 6-8 timer lastes fyldt.

Banens forløb

Malmbanen omfatter strækningen fra Luleå via Boden-Gällivare-Kiruna-Riksgränsen til Narvik. Riksgränsen danner, som navnet siger, adskillelsen mellem den svenske del, der er 433 km, og den norske del, som er 42 km lang, dvs. ialt 475 km.

»Mammutlokomotiv«, SJs litra Dm, med 5000 tons malmto g ankommer til Narvik.

Fra Luleå er banen ret jævn og går gennem vekslende skov og åbent land. Efterhånden ændres landskabet til at blive mere og mere ens med store vidtstrakte birke- og nåleskove, og efter at have passeret Boden, hvor der er tilslutning fra det øvrige Sverige og hele Europa samt banen til Finland via Haparanda, fortsætter banen gennem skovene, og ind imellem går den gennem noget kuperet terræn, men ellers byder den ikke på større variationer. Den stiger jævnt, og ved km 204 nås Gällivare, hvorfra malmstrømmen strømmer mod øst. Derefter passerer et forholdsvis tyndt trafikeret stykke bane før Kiruna i km 304 nås. Kiruna betyder »Rype« og har i dag ca. 31.000 indbyggere fordelt på et areal, der gør den til en storby i udstrækning. De fleste indbyggere er på en eller anden måde tilknyttet jernmalminindustrien, og byen er da også vokset op alene på grund af denne. Kiruna ligger 40 km nord for Polarcirklen, som ved togets passage gøres til genstand for megen opmærksomhed, idet toget fløjter, og stedet er markeret med store skilte, så ingen behøver at være i tvivl om cirkelns beliggenhed.

Kiruna har naturligvis en stor rangerbanegård, hvor jernmalmen gøres klar til afsendelse. Store elektriske lokomotiver afgår fra denne banegård med op til 5000 tons tog. Efter Kiruna stiger banen, og landskabet bliver mere og mere skovfatigt. Efterhånden bliver landskabet mere og mere barsk,

og efterhånden som man nærmer sig den norske grænse, dukker store kløfter op og stejle klippevægge rejser sig lodret langs banens sider. Rindende elve anes i afgrundene, og store imponerende broer og tunneler passerer. Undervejs passerer de kendte turiststeder Björkliden og Abisko Turiststation, som er rejsemål for mange danske ferierejsende. Sidste station i Sverige er Vassijaure, som ligger ensomt midt mellem bjergtoppene. Det sidste holdsted er selve Riksgränsen, som blot er et trinbræt, og pludselig er man i Norge, hvor banen de sidste 42 km til Narvik går gennem det mest vilde terræn på banen. Nøgne sneklædte bjerge og rindende elve omgiver banen, der når op i 514 meters højde over havet på Bjørnfjell station. Selve Narvik ligger helt nede ved havets overflade, så det er en ganske betydelig niveauændring, som her gennemkøres.

I Narvik ligger den store moderne udskibningshavn, som vi senere skal høre om, men først skal vi høre lidt om, hvorledes man bryder den eftertragtede malm.

Lidt om malm brydning i Kiruna

Som tidligere nævnt blev malmforekomsterne opdaget i midten af det attende århundrede. I Kiruna findes malmen i det nærliggende Kiirunavaara, som er den største sammenhængende malmklump, der nogen sinde er fundet. Den er fire kilometer lang, ca. 100

Vand og sæbe skal der til...

og støvsugere, børster, specialredskaber m.m.
Men fremfor alt friske folk, som sætter en ære i at
aflevere rene og pæne vogne til DSB
og deres kunder.

De friske folk kommer fra DDRS,
Det Danske Rengøring Selskab.

meter bred og ca. 1700 m dyb. Med den nuværende effektive brydningstakt påregner man at kunne fortsætte i det mindste 200 år endnu, så malmbanens slutning bliver ikke i vor tid.

Ved nedbrydningen er taget alle tænkelige moderne maskiner i brug. Store maskinbor deler malmen op i skiver, som skæres væk og styrtes ned gennem skakte til jernbanevogne, som kører dem væk. Hele transportsystemet styres af moderne elektronisk udstyr, såkaldt STC-system. Undervejs passerer malmen også et magnetsystem, som skiller den fra vedhængende jordmasser, således at mindst muligt vedhæng følger med. Malmen males også, og en del brændes og tilsættes binde-middel. Desuden foretages diverse prøvetagninger, som behandles ved flere kemiske processer.

Hvor utroligt det end lyder, findes der i malmbjerget Kiirunavaara ca. 450 kilometer veje, som kan passeres af biler som i enhver anden provinsby af anselig størrelse. Det er naturligvis kun fabrikkens køretøjer, som har adgang, men efter aftale kan turistbusser få tilladelse til at køre ind og se minerne. Til transport af arbejderne findes et helt linienet af firmaets busser, ligesom der flere steder undervejs er personalekantiner, hvor der kan spises.

Det rullende materiel

Når fabrikkens forskellige rangerlokomotiver har trukket de store malmvogne, som findes i to udgaver, en 3-akslet, der laster 42 tons, og en 4-akslet, der laster 80 tons, ud fra fabrikkens område til den mægtige malm-banegård, kan toglokomotiverne overtage toget. Da banen i sin fulde længde er elektrificeret (det var forøvrigt den første svenske bane, der blev dette, idet den allerede den 9. februar 1915 åbnedes for elektrisk drift fra Kiruna til Riksgrænsen), er alle tog fremført af elektriske lokomotiver. Et fuldt lastet malmtog kan, hvis det består af treakslede vogne, bestå af 64 af disse med hver 42 tons. Dertil kommer vognenes egen vægt, så det forstås, at det er et anseligt tog, der her er tale om. Derfor er lokomotiverne også enormt store. SJs og NSBs lokomotiver anvendes på banen i flæng. De svenske består af tre fast sammenkoblede enheder, litra Dm, som tilsammen yder 9.750 HK. De norske findes i en ældre også tredelt udgave, litra E1.12, der yder 7.500 HK, og en ny enkeltudgave, der kobles sammen to

og to, litra E1.15, som med to sammenkoblede yder 14.700 HK.

De store elektriske lokomotiver, der således er nødvendige på banen med dens store stigninger, har næsten alle automatisk centralkobling, idet alle nyanskaffede fireakslede malmvogne er forsynet dermed. Når toget består af ældre treakslede malmvogne, anvendes en særlig mellemvogn med centralkobling op mod lokomotivet og skruerkobling mod toget.

Tøvrigt blev den norske del af malm-banen først elektrificeret i 1923, men også her var det landets første elektriske statsbane.

Malmen udskibes i Narvik

Når et malmtog ankommer til Narvik, fortsætter det til den store malmbanegård ved havnen, som LKAB har ladet anlægge. Her rangeres vognene til losning af LKABs elektriske og dieselhydrauliske lokomotiver. Et meget moderne udlosningsanlæg, som stadig fornyes, er til rådighed. I Anden Verdenskrig blev hele havnen ødelagt, så i 1948-50 blev den nuværende havnekaj bygget. Siden er gennem årene udlosningskapaciteten stadig blevet forøget ved nye tekniske anordninger. I 1948 kunne man laste et skib med 4.000 tons jernmalm i timen, i 1965 med 8.000 tons og i dag med 10.000 tons. I 1971 toges en skovlaster i brug, dvs. et stort hjul med store skovle på, som graver ned i de store malmbunker og tømmer på transportbånd, der flytter malmen ud på kajen og ned i skibenes

BP-TOG – modeltog siden 1947

Tilbud i spor O: Rivarossi lok + 2 vogne + skinner kr. 250,-, vejoverskæring – signalsæt (4 stk.) kr. 45,-. 10 forsk. MODELBANE-nyt kr. 20,-. 10 forsk. Railway modeller kr. 30,-. Tilbudsliste gratis.

B. PALSDORF

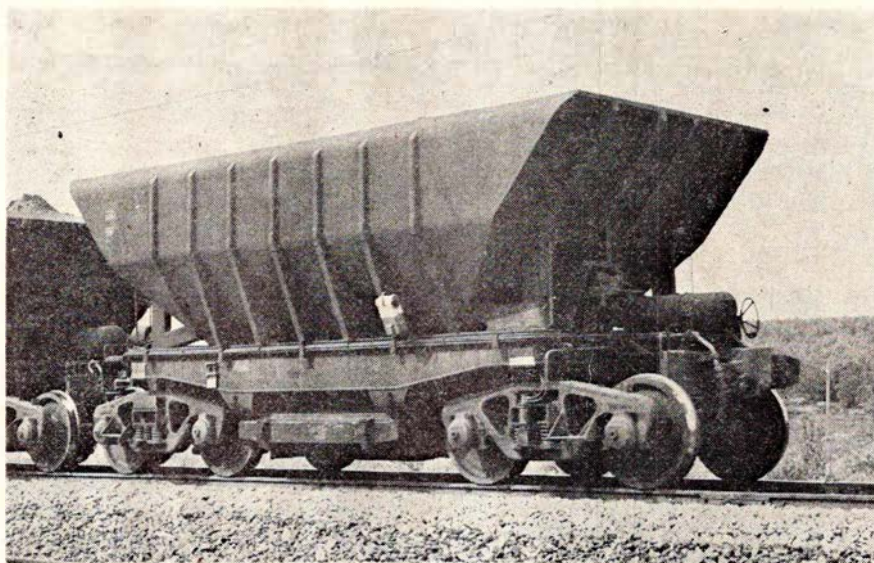
Box 12, 4682 Tureby, (03) 68 31 66

glubske lastrum. Skibe på omkring 100.000 tons er ikke almindelige, men de forekommer dog, så der skal arbejdes for at fylde sådan et.

Man regner med, at der i de ca. 30 malmtog, der daglig ankommer til Narvik, indgår ca. 100.000 tons malm. Ca. 45 pct. udskibes til Vesttyskland, hvor Emden er omlæsningshavn. Fra Emden går den i damptrukne malmtog videre til Ruhr-områdets store højovne for videre forarbejdning, men forøvrigt udskibes der i Narvik malm til så godt som alle verdens lande. Som nævnt tidligere er den svenske malm efterspurgt på grund af det store jernindhold på ca. 70 pct.

Malm-banen er bestemt et besøg værd, men husk blot på, at der store dele af året er mørke i området, mens det til gengæld er lyst hele døgnet i sommermånederne.

-tl-

En af malm-banens nyere malmvogne, der kan laste 80 tons. Bemærk centralkoblingen.

Her gør vi holdt

HUMLUM KRO

Hvor godtfolk er kommer godtfolk til
Telefon (07) 86 11 03

Her får De rigtig kromad – Frisklavet smørrebrød – Kaffe m/ hjemmebag – Selskaber indtil 100 kuverter i hyggelige lokaler. – Venlig hilsen Lillian og Peter

Lad os tage besværet, når De fester
GEDSTED KRO

Telefon (08) 64 50 03

Her får De rigtig kromad og frisklavet kaffe m/ hjemmebag i hyggelige lokaler. Selskaber indtil 200 kuverter modt. gerne. Ring og få et godt tilbud.
Venlig hilsen de nye værter
Ulla, Leif og Ewald

Et besøg værd

HOTEL VEST

Jernbanegade 2 . Lem . (07) 34 10 03

Er De to eller flere, så slap af og spis i vore hyggelige lokaler. – Selskaber modtages gerne – ring og få et godt tilbud.

Med venlig hilsen Ingrid og Erik

Lad os tage besværet til Deres fester
RØDDING FORSAMLINGSHUS

Telefon (06) 65 10 54

Fester af enhver art – med smukt pynkede borde og veltillavet mad. – Husk vor diner-transportable. – Ring og få et godt tilbud – indtil 300 kuverter.
Venlig hilsen Grete og Poul

Skal festen være vellykket – lad os arrangere Deres fester

HAMLETS KRO

mellem Grenå og Randers

God kromad – Hyggelige værelser – Selskabslokaler – Diner transportable
ring tlf. (06) 49 44 10

– og få et godt tilbud

Selskaber indtil 130 kuverter

Venlig hilsen fru Bak

Vil De hygge Dem i skønne omgivelser og en skøn natur – så tag til

MOSSØ's PERLE

(førhen Lærkereden mellem Boes og Øm kloster) – **Telefon (06) 89 18 22**
Her er maden i topklasse. Vort motto: Alt for gæsterne. Selskaber indtil 100 kuverter modtages gerne. – Undgå besværet – ring og få et godt tilbud.

En kro i særklasse

LØVSKAL KRO

i den skønne natur i Nørreå-dalen.
Tlf. (06) 68 61 01 – 68 61 45

God kromad i hyggelige omgivelser. Er De to eller flere – så kom til Løvska Kro. Bal for de unge på 40 hver lørdag.

Hurtig og venlig betjening

Venlig hilsen

Anni og Kresten Andersen

En kro i særklasse

Restaurant MADs DOSS

v/ hovedvej A 13 – Kjellerup

Tlf. (06) 88 00 07

Besøg vor hyggelige kro, hvor maden er i topklasse. – Vort motto: Alt for gæsterne. – Med venlig hilsen Kirsten og Henning Würtz

Lad turen gå til

HAVNDAL KRO

Havndal – Tlf. (06) 47 00 31

Her får De god mad og venlig betjening – Selskaber og udflugter modtages gerne – Ring og få et godt tilbud.
Venlig hilsen KITTE OG CARL PETER

Lad Deres ture og udflugter gå til

HVALPSUND KRO

Tlf. (08) 63 80 44

Her får De veltillavet kromad – Frisklavet kaffe med hjemmebag Selskaber modtages – Ring og få et godt tilbud. – Med venlig hilsen LAJLA KNUDSEN

Vil De hygge Dem og ha' det rart – tag på

MØLDRUP KRO

Jernbanegade – Møldrup

Tlf. (06) 69 11 67

Rigtig kromad i hyggelige omgivelser med venlig betjening. Lad os tage besværet – hold Deres selskaber her. Med venlig hilsen: Det nye værtspar

Lad os tage besværet – skal De have fest derhjemme eller i forsamlingshus leverer vi gerne maden

ILSKOV KRO

Husk vore ålegilder – med efterfølgende dans. Selskaber modtages gerne. Husk at bestille bord.

Tlf. (07) 14 50 30

Hilsen Eddy

Stedet hvor man kommer igen

GRAND HOTEL

Adelgade . Hobro . tlf. (08) 52 11 99

Et godt madsted med mange specialiteter. Selskaber modtages gerne – få et godt tilbud.

Besøg Klosterkroen . Med venlig hilsen Signe og Birger Tranekær

Et besøg værd

NIELS BUGGES KRO

Dollerup v/ Viborg – Tlf. (06) 63 80 11

En kro i særklasse i den skønne natur. Altid lækre veltillavede retter. Se vort righoldige spisekort Selskaber modtages Venlig hilsen og på gensyn
HANNE

Et besøg værd

MOTEL ANS

»ANS BETTE KRO«

mellem Århus og Viborg

Østergade 32 . Ans . tlf. (06) 87 01 33
Det gode madsted i hyggelige omgivelser – lad os tage besværet med Deres fester – Ring og få et godt tilbud. Nyt værtspar) Med venlig hilsen Ruth og Torben Hansen

Stedet, hvor man kommer igen ...

GALTEN HOTEL

mellem Århus og Silkeborg

Telefon (06) 94 30 18

Kom ind og hyg Dem i vore hyggelige og nyrestaurerede lokaler – lad os tage besværet til Deres fester – selskaber modtages gerne – ring og få et godt tilbud – ny vært

LEIF ANDERSEN

Naturens storhed præger malmbanens omgivelser

Af Anne-Kerstin von Bauditz

Kiruna, Norrbotten (Lappland), Klima og natur på godt eller ondt. Björn-Erik Höijer har skrevet sådan om Kiruna:

*Lappland, fjäll och myr
här blev staden till på gruvans skuldra
Långt i norr där hjortronblomman yr
och skvattram doftar
Sångsvanan ropar i sin lur
Steg upp storstållig
mot sidenklädde björkars glesa mur
Gruvstaden Kiruna.*

Ripstaden, Rikstaden, Storstaden.
Det var Sven Hörnell som skrev sådan:
Stormen och stillheten

*frosten och sommervinden
människor i by och på fjäll
gjorde att jag stannade i Kiruna
Malmstaden under midnattssolen*

Jeg kunne blive ved – dels med hvad andre har skrevet, dels med mine egne tanker om det skønneste sted på jorden under Guds blå himmel.

Kiruna, med tryk på første stavelse, Du som læser har sikkert hørt navnet før. Du synes, det lyder koldt, så barskt og så langt, langt borte. Det er det egentlig også – men alligevel holder man af staden, naturen og klimaet. Afstanden til København pr. jernbane er 2020 km og rejsetiden ca. 25 timer.

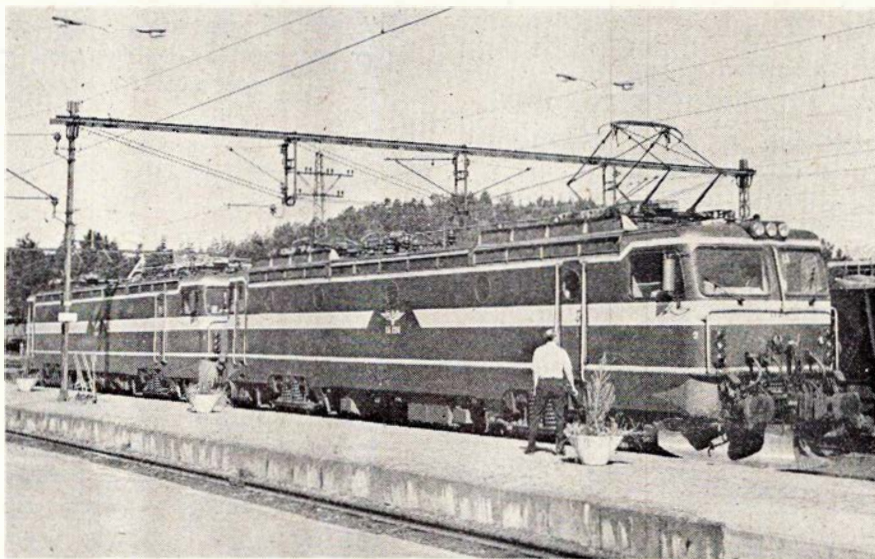
Har du først gæstet denne hjerteligt velkommende by under midnattssolen, da forstår du mig og alle de andre. Da vender du tilbage igen og igen. Under egnen omkring Kiruna, ja forresten under hele Norrbotten, ligger ufattelige mængder af Sveriges »sorte guld« – jernmalmen. 1890 var Kiruna fuldstændig ødemark. Bare 2 år tidligere havde det første malmtog lastet i Gällivare for at køre til Luleå ved Bottniske Viken. Idag syder Kiruna af liv – et liv, som er noget for sig selv – derved at stress ikke findes i Kiruna – eller Norrbotten iøvrigt. Malmbergen, Kiirunavaara og Luossavaara er en stor jernklump på 4 km's længde, 100 m's bredde og ca. 1700 meters dybde. Kiirunavaaras højeste top »Statsrådet« er bortsprængt nu, men Kiruna savner ikke høje bjergtoppe af den grund. Indenfor bygrænsen – i 75(!) km's afstand findes nemlig Sveriges højeste bjerg, Kebnekaise, 2123 m.

Har jeg ikke fortalt endnu, at Kiruna er – i hvert fald i areal – verdens

største by? Kun fattige 20.000 – tyve tusinde – kvadratkilometer. Mere end Skåne, Halland og Blekinge tilsammen. Nærmer man sig Kiruna – sådan omkring Karesuando – står der et skilt – Kiruna By – til centrum 180 km. Bare en lille rask promenade. Anderledes ser det ud med befolkningstallet, hvor der er lige så mange mennesker som i Helsingør, ca. 31.000. Prøv i tankerne at fordele Helsingør udover hele Sydsvrige – der bliver temmelig langt til naboen. 1½ menneske på hver kvadratkilometer.

Kiruna er taget fra samernes ord for fuglen fjällriipa – Kiiruna. Betegnende er det, at netop denne smukke fugl har givet sit navn til byen. På min »lange« fridag hver 3. uge rejser jeg til Kiruna, for som alle andre, der elsker deres by og stadspark, a bare »ströve rundt« i naturen. Det vidunderlige farvespil og vandringsstjerne, skibakkerne, de ufattelige fiskerige blå søer og elve, de sneklædte fjeldsider – altsammen lokker det – og kalder på en.

Et gammelt ordsprog siger, at en Kirunabo græder kun to gange i sit liv. Første gang han oplever den barske stad, når han kommer, anden gang når han flytter fra verdens skønneste og herligste by.

Norsk malmbanetrækkraft, NSBs litra El. 15., på Narvik station.

Give

Hvor godtfolk mødes i
hyggelige og særprægede lokaler

VINSTUEN »TUNNELEN«
Allégade 8 . 7323 Give . (05) 73 19 14

Stedet, hvor man kommer igen
Venlig hilsen Ulla

Vi handler hos **FRIKØB**
Købmand Henning Kristiansen
Torvegade 51 – tlf. 73 15 15 – Give

Alt i kolonial – konserves – vine –
tobaksvarer – stort udvalg i dybfrost
Kig ind, vi har altid et godt tilbud

Kør ind til
SHELL SERVICESTATION
Torvegade – Give – Tlf. 73 14 81

Benzin – Olie – Smøring – Autotilbehør
1. kl.s mekanisk arbejde udføres fag-
mæssigt og samvittighedsfuldt

Mekaniker GERT LARSEN

Fjeldlandskabet – ingen, som oplever det, kan undgå at blive rørt i sit allerinderste. Midnattssolen priser alle, og den, som en gang har oplevet den, har kun ønsket om at opleve den igen og igen. Men en kold stjerneklar vinternat, når det arktiske nordlys flammer over himlen i hele sin farvepragt, da føler man sig først rigtig hjemme.

Aarhus

Fest ombord – stedet, hvor etatens folk mødes

Restaurant »KOMPASSET«

Fredensgade 2 . Århus . Tlf. 13 62 34
Hyggelige og venlige omgivelser, og vore søde kahytsjomfruer er hurtige og venlige (ny indehaver).
Med venlig hilsen Aage Sørensen

BIRTHES GRILL

Knudrisgade 8 . Århus . tlf. 13 99 34
Alt i grillstegte varer . Lækkert smørrebrød . Frisklavet kaffe med varme æbleskiver . Besøg vor hyggelige gårdhave . Åben alle ugens dage kl. 11–01.

Kør ind til

BP HUSET

Europaplads 2 . 8000 Århus C . 12 44 48
Benzin . Olje . Vask . Smøring . Auto-udstyr . Quick service udføres. Husk vor BP-butik – og vi er lynhurtige med god service.

Tag noget lækkert med hjem – eller spis det her

ALLE BAREN

Frederikshallé 57 . Århus . (06) 19 09 90
Alt i grill – hot dogs – pølser – hamburger – øl – kaffe – sodavand m.m. Åbent alle dage kl. 11–23, fredag og lørdag kl. 11–0.30. – Vi leverer også gerne ud af huset. Med venlig hilsen og på gensyn i Allebaren.
Alis og Evin

Vore funktionærer kører til

POUL'S AUTOSERVICE

Knudrisgade 10 . Århus . (06) 13 42 44
1. kl.s reparationer og opretninger udf. fagmæssigt og samvittighedsfuldt.

Et besøg værd ...

Marstrandsborg Grill Bowleren

Thorvaldsensgade 1 – Århus

Prøv vore lækre grill-kyllinger – pølser – ribbenstegs-sandwich. – Tag maden med hjem – eller vi bringer gerne.
Åben hver dag fra kl. 11–22
TELEFON 12 70 47
Venlig hilsen – Signe og Tage

En forretning med musik i

FI – FI – DONG

Mejlgade 36 . Århus . tlf. 12 76 17
Moderne pladebar med alt indenfor rytmisk musik på plader og bånd
Venlig hilsen Bjarne og Flemming

Sig til lykke med en blomstrende hilsen fra

SCT. CLEMENS IDE BUTIK

Sct. Clemens Stræde 7 . Århus
Tlf. (06) 12 39 40
Mangler De en idé – så gå ikke forgæves – men kom og kig, vi hjælper Dem med alt indenfor blomster.

Køb kød hos den rigtige slagter

KRÜGERS EFTF.

Falstersgade 31 . Århus . tlf. 12 52 26
Kød – Flæsk – Møre oksestege – Lækker hjemmelavet leverpostej og medisterpølse samt alt i pålæg – Små lune retter hver dag.
Kun én kvalitet – den bedste!

Alt godt fra havet

Charlottehøjs Fiskeforretning

v/ Eva Sørensen

Hammershusvej 41 . Århus
tlf. 16 99 28

Alt i friske fisk – Lækre hj.lavede salater – Stort udvalg i dybfrost

Vær prisbevidst – gå i

CENTRA MARKED

Sønderport 1 . Århus . tlf. 14 22 47
Stort udvalg i kolonial – konserves – spirituosa – tobaksvarer – dybfrost
Husk vor specielle osteafdeling – og få en smagsprøve – vi har altid et godt tilbud

Vore funktionærer handler i

BJERRES KIOSK

Østbanetorv 7 – Århus
tlf. 13 68 83 – 12 75 58

Aviser – Dag og ugeblade – Skriveartikler – Telegrammer – Tobaksvarer
Kiosken der har det hele

Vær ikke i tvivl – kør til fagmanden

TRØJBORG BILCENTRUM

v/ Finn Rathcke

Trøjborgvej 8 . Århus . tlf. 10 23 22
Reparation og service på person-, vare- og lastvogne. Alt til rimelige priser.
Faguddannet personale

Køb kød hos den rigtige slagter

Slagtermester HOLM

Ekkodalen 2 . Århus . tlf. 16 92 34
Kød – Flæsk – Hj.lavet pålæg – Prøv vor lækre medisterpølse og leverpostej
Altid mørt og velhængt oksekød til ethvert formål.
Køb det bedste – det gør vi

Spis, hvor maden er i topklasse

F. F. CAFETERIA

Østergade 10 . Århus . tlf. 19 25 05
God daglig middag – Lækkert smørrebrød samt grill-retter. – Her får De maden uden ventetid.
Med venlig hilsen
Kok Kurt Pedersen

Gå til den rigtige slagter

Slagtermester JØRN SØRENSEN

Fynsgade 8 . Århus . tlf. 13 53 17
Alt i kød – flæsk og hj.lavet pålæg
Prøv vor lækre medisterpølse
Husk vore ugepakker – der er kvalitet for pengene!

Vore damer anbefales

SALON HJERTER ES

Henrik Pontoppidansgade 20 . Århus
Telefon (06) 12 78 70
Stedet for moderne hårpleje
Fagmæssig og venlig betjening

Det personlige portræt

FOTOGRAF ERIC NIELSEN

Johan Baunes Plads 6 . Århus
Telefon (06) 13 40 65

Selskabsfoto – Pasfoto – Børnefoto
Stort udvalg i rammer

Vore damer anbefales

SALON »89«

Paludan Müllersvej 89 – Århus V
Telefon 10 11 74

Alt indenfor moderne hårpleje
Kyndig og venlig betjening

Gå ikke forgæves – gå til specialisten.
Vi har musik til alle aldre –
lyt til nyt i quadrofoni

ÅRHUS MUSIKFORSYNING

Jægergårdsgade 43 . Århus
Telefon 12 32 04

Over Nordpolen stråler solen døgnet rundt i omkring ½ år. Kiruna, som ligger 140 km nord for Polarkredsen mellem 67½ og 68° nordlig bredde, er indenfor midnatssolens rækkevidde. Fra 31. maj til 16. juli er det *fuldt dagslys* alle døgnets 24 timer. Derefter begynder dagen at blive kortere – i disse dage aftager dagens længde med 25 minutter om dagen – ja, det går stærkt – og 4. december ses solen og den sidste rest af dagslyset bare i 14 minutter. Fra da af er det nat. En dybsort fløjlsblød nat indhylder alt og alle 24 timer i døgnet frem til midt i januar. Da får man igen et lille glimt af sol og dagslys, for den 31. maj at have dag i 24 timer igen.

7 måneder er vinter, 14 dage er forår, 4 måneder er sommer, 14 dage er efterår. Sommeren er kort, og naturens liv udvikler sig med en fantastisk kraft. Alt skal nåes under den korte tid, inden den arktiske vinter igen dækker alt. Jeg har været deroppe og oplevet overgangen fra efterår til vinter. Søndag den 26.10. +3°, grønt, gult, rødt, brunt, blåt præger naturen, men dagen er kort, 8 timer og 11 minutter. Mandag den 27.10. +8° fra morgenstunden, hvidt af rimfrost. Til middag begyndte sneen at falde, og inden et par timer stod himmel og jord i ét i en snestorm, jeg aldrig har oplevet mage til før. Til aften lå der 30 cm sne overalt, hvor det ikke var føjet

sammen i driver på 1 meter eller mere. Trafikken – fly på lufthavnen, biler på gaderne og tog på jernbanen – alt var praktisk taget lammet. Tirsdag morgen den 28.10. Vågnede op til en stille, herlig morgen uden lyde. Alt var gemt under mindst 50 cm sne og iblandt driver på op til 1½ meters højde. Temperatur minus 21°! Tirsdagens længde var 7 timer 18 minutter. Tirsdag strålede solen fra en skyfri himmel, og temperaturen kom så småt op omkring 15° under nul, men onsdag morgen var den igen nede og på +24°. Den sne – og mere til – bliver liggende til begyndelsen af juni måned.

Hvor var det dog skønt skuespil, da naturkræfterne rigtig rullede sig ud. Hvor jeg dog ønsker, at det bliver min første-placering, der slår igennem i SJ, at jeg må slå mig ned for resten af livet i mine drømmes stad.

Kiruna, Abisko, Björnkliden, Nationalparkerne Sjaunja, Sarek, Padjelanta, Muddus Stora Sjöfallet. Vores egen 20.000 kvadratkilometer store stadspark, som omfatter en stor del af nationalparkerne, mine ski, slalom, styrtløb, de lange solrige dage, vandringerne i fjeldet, de lange fløjlsbløde dybsorte nætter, sommeren, vinteren, et minimalt antal biler, ingen stress, masser af mennesker med præcis samme interesser som mig selv.

Præcis derfor – Kiruna.

Ny færgerute på Østersøen

I 1903 åbnedes færgeruten mellem Gedser og Warnemünde, i 1951 åbnedes ruten Gedser-Grossenbrode, og i 1963 den rute, som egentlig var årsagen til de to øvrige ruters etablering, nemlig Fugleflugtslinien mellem Rødby Færge og Puttgarden.

Havde sidstnævnte rute været åbnet før Anden Verdenskrig, var efter al sandsynlighed Gedser-Warnemünde blevet nedlagt, og under alle omstændigheder var Gedser-Grossenbrode aldrig blevet en realitet, idet denne udelukkende var etableret som en interimistisk overfart, indtil »bedre tider« tillod realiseringen af det mere end hundredårige projekt, kaldet Fugleflugtslinien.

Som bekendt blev Gedser-Grossenbrode nedlagt, da Fugleflugtslinien i 1963 indviædes.

Derimod eksisterer som følge af de ændrede politiske forhold efter Anden Verdenskrig ruten Gedser-Warnemünde stadig, omend den i mange år har ført en kummerlig tilværelse, behandlet, som den har været, stedmoderligt.

Begge disse overfarter på Østersøen drives af DSB i samarbejde med jernbaneforvaltningerne DB og DR i Vest-, henholdsvis Østtyskland. Alle tre lande har færger impliceret i trafikken, og det i nogenlunde ligelig fordeling.

Kapacitetsproblemer skaber ny rute

Gennem de sidste år har trafikken over begge østersøoverfarter været i kraftig stigning, både hvad angår sporbundne køretøjer og landevejskøretøjer.

Dette har givet anledning til kapacitetsproblemer, og behovet for indsæt-

Vejle

Kør ind til

MOBIL SERVICE

Boulevarden 62 – Vejle

Telefon (05) 82 68 95

Benzin – Olieskift – Smøring

Stort udvalg i autotilbehør

Vi er omhyggelig med Deres bil – så

kig ind – Med venlig hilsen

TORKILD BADEN

Skal De til at strikke? –

så slå et smut ind til

B. B. GARN

Dæmningen 51 . 7100 Vejle

Tlf. 83 27 87

og få en hyggesnak i rolige og

hyggelige omgivelser

Vore funktionærer anbefales

FRISØR SOLVEIG

Nørregade 10 – Vejle

Tlf. 82 11 80

Smyk Deres hjem med tæpper fra

VEJLES NYE

TÆPPE SUPERMARKED

Chr. M. Gravesen

Vestre Engvej 18 . Tlf. 83 47 11

Tæpper til alle formål og priser

Gratis måltagning og tilbud – Gratis

udbringning – Kundevenlig betjening –

Få en tæppekonto

Juelsminde

Vil De have god tillavet mad, gå i

CENTER-CAFETERIET

Hj. af Odelsgade og Søgade

Juelsminde . Tlf. (05) 69 38 08

Maden er i topklasse og kaffen er

veltillavet – Lækkert smørrebrød –

og så er vi hurtige og venlige

(Ny vært)

Med venlig hilsen

Stinne og Harry Christensen

telse af mere færgereedskab er vokset. En ny storfærge til Rødby Færge – Puttgarden har længe været planlagt, men landets økonomiske situation og DSBs prioritering af investeringerne forårsager, at der ikke foreløbig er udsigt til, at kølen på denne kan strækkes. Og da DB i 1972 indsatte deres

Aarhus og omegn

Stedet hvor man hygger sig

Restaurant SØSPORTEN

Lystbådehavne . Århus . Tlf. 12 16 67
Se vort spisekort med mange kulinariske retter. Selskaber modtages gerne
Husk vor Diner transportable m. lækre menuer og anretninger
Danseaftener for det voksne publikum fredag og lørdag
Venlig hilsen Inge og Erik

Køb kød hos den rigtige slagter

Slagtermester Henning Nielsen

Jordbrovej 5 . Århus . tlf. 16 97 81
1. kl.s kød – flæsk – hjemmelavet pålæg. – Prøv vor lækre medisterpølse og leverpostej. Vi har altid møre oksestege. Køb det bedste – det gør vi

Vær smart og moderigtig klædt – uanset om du er 15 eller 40

BOUTIQUE

»ANNETT«

Frederiksgade 33 – Århus – Tlf. 13 14 15
Altid det sidste nye – bukser – nederdele – bluser – tilbehør. – Kig ind, vi hjælper gerne med råd og vejledning.
Vi giver 10 pct. mod aflevering af denne annonce.

SALLES TV-CENTER

- ★ Salg og service
- ★ B&O – Dux – Tandberg
- ★ ITT – PHILLIPS
- ★ Grundig

Alle fabrikater reparerer

Tilbud før reparation

Ny Munkegade 2 – Århus – 12 21 33

Alt godt fra havet

Ringgårdens Fiskeforretning

V. Ringgade 84 – Århus – (06) 13 18 70
Altid friske fisk – Vi fører alt i salater
Hver dag varme fiskefilet og frikadeller
Husk vi har altid havfriske tilbud

CHEVRON SERVICE

ved P. C. Andersen
Grenåvej 189 – Risskov – Tlf. 17 73 69
Benzin – olie – vask – smøring samt stort udvalg i autoudstyr.
Quick-service udføres

Bag den gode smag

»GASTRONOMEN«s

Diner Transportable

Fåborggade 7B . Århus C. . (06) 12 54 20
Varm mad – Smørrebrød – Grill-retter
Nyhed: Tivoli toast. Husk vore vacuum-pakkede færdigretter – holdbarhed 1 tre uger – opvarmning 5 min. Ring og få et godt tilbud. Med venlig hilsen Clausen og Flindt

Hvor etatens og andet godtfolk mødes

PEDER WESSEL BODEGA

Hj af Niels Juelsgade/Tordenskjoldsgade . Århus . Tlf. 16 75 16

Her er hygge, stemning og venlig betjening.

Venlig hilsen Kaj og Paul Erik

Bag den gode smag

FORTELEDETS BAGERI

v/ Henrik Larsen

Forteledet 16 . Risskov . (06) 17 73 21

Alt indenfor lækkert brød og kager
Bestillinger på alle slags brød modtages gerne. Husk: vi har åbent søndag – og vi har søndagsavisen – (lukket tirsdag)

Mangler De en gaveidé, så gå i

»IMPA«

Frederiksalldé 96 . Århus . tlf. 13 00 30

Egen import – derfor billig
Smykker – lædervarer – bluser og meget andet.

Tag noget lækkert med hjem fra

»LIZA« SANDWICH

Borgergade 10 . Århus . tlf. 13 07 74
Alt i lækkert sandwich-toastbrød – alle vore boller er friskbagte – hjemmelavede. Åben hverdage 11.30–23.00 – lørdag lukket. Søndag 16–23.
På gensyn i Liza Sandwich

Bag den gode smag

FINNS BAGERI

v/ G. Skovfoged

Wærumsgade 11A . Århus . tlf. 12 53 04

Alt indenfor lækkert brød og kager.
Bestillinger på alt slags brød modtages – altid et godt ugetilbud.

Husk vort udsalg Hammerhusvej 49
Brød – Konfekturer – Chokolade

Byggeriets VVS-Forretning ApS

Bilovsvej 56 . Århus . Tlf. 12 31 26

Her er firmaet. De kan stole på. Ring og vi kommer til aftalt tid. Uforbindende tilbud på alt VVS og blikarbejde.

Kør ind til

ESSO SERVICENTER

Skanderborgvej 39. Århus . tlf. 14 06 16

Benzin – Olie – Smøring

Husk vor kiosk med tobaksvarer – skriveartikler – konfekturer – pastiller og så har vi længe åbent
Venlig hilsen Ivar Dahl Nielsen

Bjerringbro

»GRILLHYTTEN«

v/ Olaf Christensen

Søndergade 53 . Bjerringbro

Tlf. (06) 68 27 36

Alt i festmiddage – smørrebrød

Har De prøvet vore lækre
GRILL KYLLINGER

Rønede

Køb kød hos den rigtige slagter

SLAGTER H. P.

Hovedgaden . Rønede . tlf. (06) 37 11 47

Alt i kød – flæsk og hjemmelavet pålæg
Prøv vor lækre hjemmelavede medisterpølse – møre oksestege – og så har vi altid et godt tilbud.

Køb det bedste – det gør vi!

Vi mødes på

RØNDE NY CAFETERIA

Hovedgaden 16 – Rønede

Tlf. (06) 37 14 25

Håndmadder – pølser – hot-dogs

Kig ind i vore hyggelige lokaler
Med venlig hilsen MARGIT NIELSEN

Løgstrup

Vi anbefaler

KØLSSENS SMEDEFORRETNING

v/ Hans Andersen

Kølsen . Tlf. (06) 64 23 05

Alt indenfor smede- og VVS-arbejde .
Nybygninger . Reparationer
Tilbud gives uden forbindelse

»flagskib« DEUTSCHLAND, så er det ifølge traditionen DSBs tur til at bygge ny færge.

Man har derfor været nødt til at se sig om efter andre løsninger, idet det må forudses, at der inden længe vil være så store kapacitetsproblemer, ja, de er der faktisk allerede, at en mængde trafik vil gå tabt for banerne, hvis man ikke formår at overføre mere, end man hidtil har gjort.

Løsningen – den midlertidige – realiseres fra køreplansskiftet den 25. september i år. Og det skal i korte træk her fortælles, hvad denne løsning går ud på.

Man etablerer simpelthen en ny færgerute.

Det lyder simpelt, og det er det også.

Da DSB havde to ældre færger oplagt i Nyborg og Korsør, M/F NYBORG og M/F SJÆLLAND, og man ikke vidste, om disse skulle blive liggende lidt endnu, eller de skulle ophuges, da valgte man at se tiden lidt an. Resultatet er blevet, at man valgte at sende en storebæltsfærge til Østersøen for at afhjælpe problemerne her, og M/F NYBORG vil blive hevet frem af mølposen og atter gjort sejklar.

Til Østersøen sendte man foreløbig M/F DRONNING INGRID, bygget i Helsingør i 1951. »Hun« vil – på skift med M/F KONG FREDERIK IX og M/F KNUDSHOVED – besejle den nye rute.

RØDBY FÆRGE – WARNEMÜNDE – RØDBY FÆRGE

idet det er tanken at sejle en dobbeltur daglig på denne rute og derudover sejle mellem Rødby Færge og Puttgarden som godsfærge. Mellem Rødby Færge og Warnemünde vil der kun kunne tillades sejlads med godsvogne, mens der til Puttgarden også i begrænset omfang kan medtages lastbiler.

Som følge af maskineftersyn på visse af færgerne og manglende fæргеlejekapacitet vil der en enkelt gang om ugen (mandag) forekomme en pudsig sejlads, idet der fra Rødby Færge sejles til Gedser uden last, derfra til Warnemünde med godsvogne, og fra Warnemünde sejles retur med godsvogne til Rødby Færge, hvor færgen indsættes i trafikken til Puttgarden.

Med disse foranstaltninger håber DSB at have rådet bod på en del af de problemer, som den manglende M/F NYBYGNING afstedkommer ved at »glimre« med sit fravær.

Om denne nødløsning så er tilstrækkelig, det skal erfaringerne fra sejladsen inden længe vise.

-tl-

PRIVATBANENYTT

HFHJ moderniserer for tiden Hundested station, som sidste år fik ny remise og værkstedsanlæg. Nu har også stationsbygningen fået en ansigtsløftning, og omlægningen af statiospladsen nærmer sig færdiggørelsen. I den anledning er det gamle pakhuis fra 1916 nedrevet, da man skulle bruge pladsen til perronforlængelse og udvidelse af parkeringsplads. I stedet opføres et nyt pakhuis. Udgifterne til omlægning af stationsplads og modernisering af stationslokaler er beregnet til ca. 1 million kroner.

HHJ har solgt en del 27 kg skinner til Odsherreds Jernbane. Da det tegnede til, at Odder-Hou strækningens dødsdom var afsagt, fandt banen ingen grund til at gemme de relativt gode skinner, som ellers udmærket kunne have været anvendt her – hvis altså banen havde fået lov at leve.

HHJ fortsætter iøvrigt skinneudvekslingen mellem Århus og Odder. Man er færdig mellem Malling og Assedrup, og der fortsættes nu mellem Beder og Mårslet. Det er 37 kg skinner, banen lægger ned på træsveller. Når det er færdigt, kommer turen til strækningen Århus H. – Viby, som skal have nye sveller og grusballesten udskiftes med skærver. I løbet af et år eller to står så det sidste stykke før Odder for tur. Her skal både sveller og skinner fornyes.

VaGJ, Varde-Grindsted Jernbane, har pr 31 august afsluttet likvidationen over selskabet. Likvidationen har her varet ca. 4½ år, mens det desværre ofte varer længere ved andre baner. SNNB, der lukkede den 31. marts 1966, mangler endnu at afholde den afsluttende generalforsamling, hvilket har medført anklager for smøleri fra flere sider. Adskillige af de i likvidationen implicerede er for længst afgået ved døden.

VNJ har af DSB købt en brugt svellestoppemaskine og en brugt sideretter. Begge køretøjer gennemgår en mindre reparation før idriftsættelsen, men med disse moderne tekniske hjælpemidler forventer banen også at få et spor, der ligger som »et stuegulv«.

(Poul Andersen)

HHJ har i Århus en træremise, men denne rives nu ned, og opstillingssporerne vest derfor fjernes. Årsagen er, at DSB selv ønsker at disponere over arealet, som HHJ alligevel ikke anvender særlig meget.

(OLJ)

Bording

Unge og ældre handler tøj hos

»TOLSTRUP«

Bredgade 33 . Bording . (06) 86 18 00

Herre- og drengetøj til alle formål
Kom ind og få en tøjsnak – vi hjælper

Dem gerne med råd og vejledning

Med venlig hilsen

Charlotte og Poul Tolstrup

Vær sikker kørende – kør til

Mekaniker KAJ VERNER HOFF

Ruskjærvej 13 . Bording . (06) 86 12 18

1. kl.s arbejde udføres på alle bilmærker – faglig og samvittighedsfuld – bestil venligst tid – svarer kl. 7.30-17.

– ingen opgave er for stor –

Auning

Vær praktisk og smart i moderigtigt tøj fra

BUTIK »VANJA«

Tlf. (06) 48 32 17 . Auning

Stort udvalg i dragter – slacks – bluser m.m. til piger i alle aldre – også selv om De er lidt rund – Med venlig hilsen
Herdis Madsen

Virkhund

Et besøg værd

MARIENLYST CAFETERIA

Marienlystvej 16 . Virklund

Tlf. (06) 83 64 54

Her får De god mad og kaffe uden ventetid.

Busforbindelser lige til døren

Hadsten

Vær velklædt og moderigtig i tøj fra

C – B DESIGN

Selling skole . Tåstrupvej 44 . Hadsten

Tlf. (06) 98 07 21

Direkte salg til forbruger fra fabrik.

Vi er specialister i skindtøj – Vi syr til Dem til samme pris – Venlig og hjælpsom betjening – Kig ind, vi hjælper

Dem gerne med råd og vejledning

Horsens

Kør ind til

SHELL SERVICE

Allégade 63-65 . Horsens . (05) 62 99 85
Benzin . Olie . Smøring (husk vor servi-
shell) . Bilreparation med garanti .
Besøg vor velassorterede kiosk . Tank
og kiosk åben alle ugens dage kl. 6-24.
Værksted mandag til fredag 8-17

Gå til fagmanden

Blumersgade's Autoværksted

v/ Erik Lissner

Blumersgade 2 . Horsens

tlf. (05) 62 33 66, priv. 62 99 77

Alt i autøreparationer

Reel behandling og rimelige priser

Malerfirmaet Just Hansens Eftf.

ved Erik Christiansen

Værksted: Rossinggade 4

Privat: Nylandsallé 10

Horsens - Tlf. (05) 62 11 74

Tilbud gives uden forbindelse

Hvor etatens og andet godtfolk mødes

Restaurant »JYDEPOTTEN«

Smedegade 63 . Horsens . tlf. 62 38 57

Kig ind og hyg Dem med et stykke mad
eller en drink. - Lad »JYDEPOTTEN«
være Deres fristed.

Med venlig hilsen
DINA JØRGENSEN

NYT - NYT - NYT NYT - NYT - NYT
Hår

Alt indenfor moderne hårpleje udføres.
Ring og aftal tid

På gensyn i

SALON GRETHE

A. G. Kristoffersen

Dagnæs Boulevard 50 . Horsens

Telefon 61 42 38

Kør ind til

GULF EXPRES BENZIN

Sonderbrogade 54 . Horsens

Tlf. (05) 62 20 30

Benzin - Olie

Husk vor velassorterede kiosk
Døgnåben - spar penge - tank selv

Silkeborg

SILKEBORG SPAREKASSE

Telefon (06) 82 52 66 - Postgiro 78 63

Mandag, tirsdag og onsdag 9.30-16.00

Torsdag 9.30-17.00

Fredag 9.30-19.00

Vær kvalitetsbevidst

SILKEBORG AUTOLAK

Navervej 19 . Silkeborg . Tlf. 81 06 06

Vi anbefaler os med alt vedrørende
person- og lastvogns-lakering m.m.

1. kl.s service og kvalitetsarbejde
udføres.

Vær prisbevidst - gå, hvor udvalget er
størst og billigst - gå i

»LEMO«

Skærbækvej 11 . Resenbro

Tlf. (06) 85 35 95, priv.: (06) 82 82 88

Vi fører alt i væg-til-væg tæpper
Hård gulvbelægning - Elementkøkkener
Hårde hvidevarer - Badeværelsessæt
Vel mødt! - Egen Import

Handest

Vore funktionærer anbefales

HANDEST AUTOVÆRKSTED

v/ Alex Larsen - tlf. (06) 45 25 31

i det gamle mejeri

Reparation af alle vognmærker udføres
Faglig og reel fagmand
Alt til rimelige priser

Kysing

Lad turen gå til

KYSING GL. SKOLE

v/ landevejen ml. Norsminde og Rude
Kystvejen 259 - Telefon (06) 55 84 55

Dame- og børnetøj i fikse og smarte
ting til helt specielle lave priser .

Gaveartikler . Antikviteter

Åben hver dag fra kl. 10

Kig ind og se vort store udvalg

Ørting

Kør ind til

GULF SERVICE

Horsensvej 121 - Ørting - (06) 55 41 31

Benzin . olie . smøring . mekanisk ar-
bejde . opretning af skader . rustarbej-
de . afdrejning af bremsetromler .

Med venlig hilsen

GRETHE OG ERLING LARSEN

Skanderborg

Møllegade 96 06-52 13 31

SKANDERBORG

- hvor godtfolk mødes

Husk vor velassorterede døgnkiosk

TANDLÆGE

Hans Leganger Jørgensen

Mindet 3 - Skanderborg

Tlf. (06) 52 04 18

Konsultation kl. 9-17

Statens folk og andet godtfolk
mødes på

BLYMATROSEN

Adelgade 109 - Skanderborg

Tlf. 52 28 22

Vi kræser for Dem med noget godt og
lækkert - et godt spisested i to etager
Lad BLYMATROSEN blive Deres fristed

Løgten

Kør ind til **BP LØGTEN**

Grenåvej 742 . Telefon 99 15 83

Benzin - Olie - Smøring - Alt til bilens
pleje. Husk vor velassorterede kiosk
med tobak, blade m.m.

Åben 7-22, søndag 8-22

Med venlig hilsen

faguddannet mekaniker Leif Pedersen

Haslund

Kør ind til

HASLUND AUTO

og vær sikkert kørende

Klostervej 15 . Haslund . Tlf. 44 50 45

1. kl.s reparationsværksted - Reel be-
handling. Spec.: Ford- og Opel-biler
forhandles. Afdeling for pladearbejde.

Fritz Pedersen

HP har forstærket sporene omkring banens remiser og værkstedsbygninger på Hjørring Vest med 37 kg/m skinner. Årsagen er bl.a. anskaffelsen af det nye tyskbyggede diesellokomotiv, der døbes HP 16. Dette lokomotiv, der forventes leveret om kort tid, vil få en vægt på 80 tons, altså på de fire aksler et akseltryk på 20 tons. Lokomotivet vil forøvrigt have en maskinkraft på 1200 HK.

HHJ agter at udvide Beder station med en ca. 10 meter lang tilbygning, som i det væsentlige skal skaffe mere plads til det postmæssige arbejde.

(OLJ)

FRA KLUBBERNE

HgJK deltog også i efterårsferiens aktiviteter, idet man med ØSJS 7 og ældre vognmateriel kørte fire dage mellem Kalvebod Brygge og Amagerbro station. Det var Københavns City, der for at trække folk til Centrum for at handle, havde arrangeret kørslen. Fra Kalvebod Brygge var der busbefordring ind til forretningerne. Det er få mennesker, der tidligere har prøvet at køre med tog over Langebro, men her fik mange lejlighed til at prøve.

HgJK deltog også på anden måde i DSB-dagene, idet man havde udlånt benzinmotorvognen DSB M 33 (= LNJ M 4) til udstillingen i Odense. Da denne motorvogn kun har førerrum i den ene ende, agter klubben at anskaffe endnu en motorvogn af samme type, således at disse kan køre »ryg mod ryg« i tog uden ved endestationer m.v. at skulle på drejeskive. Vi vil siden fortælle mere om denne anskaffelse, når den er en realitet.

MHVJ har af DSB købt den sidste disponible F-maskine, F 653, bygget af Frichs i Århus så sent som i 1949 med byggenummer 356. F-maskinen skal ikke anvendes i den daglige drift på veteranbanen Mariager-Handøst, men være reservemaskine for MHVJs eneste driftsklare damplokomotiv, HV 3.

MHVJ har i sommerens plantog befordret 3.776 passagerer mod 3.860 året før, altså en lille tilbagegang på 84 eller 2,2 pct. Derimod viser antallet af passagerer i særtogene fremgang, således at det samlede passagertal i 1976 overstiger tallet for 1975 betydeligt. Veteranbanen har forøvrigt været nødt

til at erstatte en del af særtogene, der skulle have været fremført af damplokomotiv, med motortrækraft, idet DSB på grund af sommeres tørkesituation nedlagde forbud mod kørsel med damplokomotiver på DSBs strækninger.

Julegave . . .

JERNBANE-BLADETS SÆRTRYK Erindringer fra GDS og HHGJ

V. E. Johansen

44 sider, 30 illustrationer. Kr. 8,00

Nordbanen 100 år. 1965

32 sider illustr. Kr. 3,00

Fredericia-Århus 100 år. 1968

24 sider illustr. Kr. 3,00

ÆLDRE ÅRGANGE fra 1968 haves a kr. 12,00

Ukomplette årgange af ældre dato

Alle priser er inkl. moms og porto

Indsend beløbet på det, der ønskes, til

postkonto 1 06 00 82

Jernbane-bladet - 2650 Hvidovre

DØDSFALD

Stfst. J. Buchhave,
fh Humlebæk, 93.

Lkf. S. Eskesen,
fh Od, 87.

Stbtj. C. Christiansen,
fh Sønderborg, 86.

Opt. R. B. Kruse,
fh Fa, 82.

Tgf. H. R. Christiansen,
fh Ng, 81.

Stfst. P. Gørgens,
fh Silkeborg, 80.

Stfst. F. A. T. Christensen,
fh Brørup, 80

Opt. Urban Petersen,
fh Hørby (APB), 79.

Jarb. Jens Chr. Arndt,
fh Vinderup, 76.

Vognm. T. Storm,
Kø, 67.

Tgf. J. M. Skou,
Ar, 56.

Motorfører T. Jensen,
Thisted (TFJ), 56.

Stm. E. G. Christiansen,
Koldby Kaas, 56.

Tktl. W. Stephensen,
tarifikontoret, 48.

Tass. E. Christensen,
Kh, 39.

Herning

Kør ind til

TEXACO SERVICE

Sjællandsgade 73-77 . Herning

Tlf. (07) 12 96 90

Benzin - betjening og slevbetjening
Olieskift og smøring. - Husk vor moderne vaskemaskine med fem programmer. - Åben hverdag 7-22, søn- og helligdage 8-22. - Med venlig hilsen
Gretha og Henning Sandgård

Kør til fagmanden

AUTO- & PLADEVÆRKSTED

v/ Bent Christensen

Dæmningen 21 . Herning . (07) 22 28 38

1. kl.s reparationsværksted på alle vognmærker - Mange års erfaring på Austin- og Morris-biler - Reel behandl.

Karup

Kør ind til

BP

Herningvej 37 . Karup . (07) 10 12 56

Benzin - Olie - Smøring - Alt til bilens pleje. Husk vor velassorterede kiosk med tobak og konfekturer m.m.

Med venlig hilsen

Johannes Østergaard Jensen

Ikast

W MØBLER
VESTERGADE 13 . IKAST
TELEFON 15 15 96

- Stedet for bedre møbler -

Etatens folk kører til

ISENVAD AUTOLAK ApS

Hanningvej 53 . Isenvad . (07) 14 03 14

Vær ikke i tvivl om farven - med vor nye farvemaskine og nummersystem rammer vi lige den farve. De ønsker på Deres bil. Enhver form for pladearbejde og forsikringskader.

Randers

Kør ind til

Midtvejs Cafeteria og Servicestation Hobrovej - Råsted - Randers Telefon (06) 44 31 69

Stedet hvor man kommer - og kommer igen

Vore funktionærer anbefales

B. J. AUTO

v/ Bent Johansen

Hadsundvej 170 . Randers . tlf. 43 96 06

Alt vedrørende bilreparationer udføres fagmæssigt og samvittighedsfuldt
Spec.: Mazda - VW - Opel - Vauxhall - Ford - Alfa Romeo. - Kom ind og få et uforbindende tilbud

CENTRAL-SLIBERIET

Storegade 14 . Randers . tlf. 43 34 35
efter kl. 18 tlf. 39 63 76

Vi anbefaler os med slibning af husholdnings- og haveredskaber . Fagmæssig og reel behandling.
Venlig hilsen Poul Babis

Bag den gode smag

ROSENDALS BAGERI

v/ Tommy Piil

Udbyhøjvej 3 A . Randers . tlf. 42 26 88

Alt i lækkert brød og kager
Bestilling på alt slags brød modtages gerne

Hobro

Vore funktionærer handler i

PUTTE'S GARN

Adelgade 63 . Hobro . (08) 52 35 48

Garn til alle formål i de bedste kvaliteter og moderne farver. Stort udvalg i trikotage. - Husk: det er os med Royal Consul strikke- og symaskiner

Vær moderigtig klædt i

JENTHO KJOLER

Valsgård gl. skole (5 km fra Hobro)

Tlf. (08) 52 08 11

Vi fører kjoler til enhver lejlighed
Bluser og dragter

Kyndig og venlig vejledning

Åben mand., tirsd- og onsdag 9-17.30
tirsdag 9-20, fredag 9-16, lørdag lukket

Langå

Vi handler i

TATOL FORRETNINGEN

Bredgade - Langå - Telefon 46 15 01

Trikotage - Strømper - Parfumeri
i kendte mærker.

Kig ind - det De ikke ser i vinduet
har vi i forretningen.

Venlig hilsen

LINDA JØRGENSEN

Vi handler i

KONFEKTUREFORRETNINGEN

Bredgade 31 - Langå

Stort udvalg i konfekturer, chokolade

Fine gaveæsker i alle prislag

Kaffe - Lækker dessertis

Venlig hilsen

KIRSTEN FICH

Gå ikke forgæves - gå i forretningen
med det store udvalg

LEGETØJSMESSEN

Bredgade 40 . Langå . Tlf. 46 15 85

Vi fører legetøj i alle prislag -
pædagogisk - hobby til børn i
alle aldre.

Ålestrup

Køb kød hos den rigtige slagter

SLAGTER

KIRSTEN SOMMER JENSEN

Vestergade 23 . Ålestrup

Tlf. (08) 64 14 17

Alt i 1. kl.s kød, flæsk, hjemmelavet
medisterpølse, pålæg

Møre og velhængte oksestege

Kør ind til

UNO-X SERVICE

Borgergade 21 - Ålestrup

Tlf. (08) 64 13 88

Benzin - Olie - Smøring - Autotilbehør
1. kl.s autoreparationer udføres samvittighedsfuldt v/ VAGN LAURSEN

Maarslet

Kør til fagmanden

Maarslet Undervogns Center

Bedervej 97 - Telefon (06) 29 03 68

Effektiv rustbeskyttelse - det er sagen

Syrefri P.V. 213 undervognsolie

Pava rustbeskyttelse

Reel og fagmæssig behandling

Med venlig hilsen: E. ROSENDAL

Viborg

Stedet, hvor man går ind,
når man går ud

RESTAURANT »HJØRNET«

Sct. Mathiasgade 74 . Viborg

Tlf. (06) 61 02 80

Kom ind og hyg Dem i vore spændende
lokaler med intime sektioner. Maden er
i topklasse - om aftenen danser vi til
kendte plader. Værten er selv i køkkenet,
så ingen opgave er for stor.

Venlig hilsen og på gensyn

Karen og Frank Henriksen

Vær prisbevidst - gå i

ENGELSBORG MINI MARKED

Skivevej 100 . Viborg . (06) 62 03 90

Kolonial - Konserves - Vine - Tobaksvarer -
Dybfrost. - Det er os med den gode kaffe.
Husk, vi har altid et godt tilbud. (Nye
indehavere).

Venlig hilsen Inger og Gert Henriksen

ANNI

Det nye mødested - for smarte piger

Nytorv 2 . Viborg

Telefon (06) 62 04 36

REKORD VASK - VAMMEN

Kører nu hver mandag over Møldrup og
Bjerregård. - Alt i moderne vask. -

Henter og bringer

Telefon (06) 69 02 44

LISSIE NIELSEN

Udlejning af duge, servietter og kitler

Stedet, hvor man kommer igen

MESSING JENS

Sct. Mathiasgade 48 . Viborg

Tlf. (06) 62 02 73

Et godt madsted for den kræsne og
hvor venlig betjening hygger om Dem

- enten De skal spise eller bare
slappe af.

TANDLÆGE

JENS CHRISTIANSEN

Jernbanegade 6 - Viborg

Tlf. (06) 62 70 30

Kons. mandag til fredag kl. 9-12
og 13-17

MØDESTED

FORENINGER, klubber m.v., som ønsker møder, udflugter o.l. arrangementer omtalt under rubrikken »Mødested«, bedes inden den 20. i måneden forud for udsendelsen af det blad, arrangementet ønskes omtalt i, underrette redaktionen.

Onsdag den 24. november kl. 19.30
Helsingør Jernbaneklub afholder ordinær generalforsamling i Folkets Hus, Stengade 23, Helsingør. Dagsorden ifølge klubbens love.

Lørdag den 27. november kl. 10.00 til 15.00

Sporvejshistorisk Selskab afholder salgsdag i Århusgade Remise, hvor alle nyhederne indenfor bøger og kalendere præsenteres, bl.a. Sporvejskalenderen 1977, som selskabet selv udgiver.

Torsdag den 2. december kl. 19.30

SHS arrangerer andespil med kornfede ænder og mange andre rare sager, man alligevel skal bruge til jul. Mødestedet er som sædvanlig Frederiksberg Kommunebibliotekers Foredragssal, Solbjergvej 23, København F., umiddelbart ved Frederiksberg Jernbanestation.

Søndag den 5. december

Dansk Jernbane-Klub indbyder til dampstøtøget på Odsherreds Jernbane med klubbens damplokomotiv, tidl. OHJ nr. 5, bygget på Vulcan, Maribo i 1901. For deltagere fra København startes på København H. kl. 9.04, i Roskilde er der afgang kl. 9.31 og der ankommes til Holbæk kl. 10.03. Dampstøtøget afgang kl. 10.20 fra Holbæk, og med diverse fotostop undervejs håber man at ankomme til Nykøbing Sj. kl. ca. 12.30.

Returkørsel efter frokost sker fra Nykøbing Sj. kl. ca. 14.15, Holbæk ank. 16.25, Roskilde ank. 17.06 og København H. ank. 17.29.

Prisen for arrangementet udgør fra København og Roskilde kr. 70,00, mens man kan slippe med at erlægge kr. 55,00, hvis man stiger på i Holbæk.

Disse penge indbetales på postgiro-konto 8 11 10 06, Dansk Jernbane-Klub, Opnæsgård 21, 2970 Hørsholm.

Onsdag den 8. december kl. 20.00
DJK-møde i »Karnappen«, Niels Hemmingsensgade 10, underetagen, Køben-

havn K., hvor direktør Erik Johansen, HTJ og OHJ, vil fortælle om »sine« to privatbaner.

Fredag den 10. december kl. 19.30
DJK Midtjylland afholder julemøde på Hotel Mercur i Viby Jylland, hvor programmet byder på forevisning af DSB-film.

Søndag den 12. december

ØSJK arrangerer i samarbejde med Lions Klub, Køge, dampstøtøget mellem Køge og Tureby. Trækraft er klubbens nymalede F 500, og toget formeres af 2-3 DSB CI-vogne. Den foreløbig lagte køreplan har afgang fra Køge kl. 10.10, 13.00 og 15.20 og fra Tureby kl. 11.00, 14.05 samt 16.30. Evt. korrektioner af tiderne kan forekomme I Tureby vil være opstillet en vogn, hvorfra varme drikke kan indtages, og her vil også være salg af juletræer. Pris for kørsel med dampstøtøget er kr. 15,00.

Yderligere oplysninger om arrangementet kan fås på tlf. (03) 65 77 91 eller (02) 94 80 11.

Onsdag den 15. december kl. 18.30

HgJK holder julearrangement på LO-Skolen, Gl. Hellebækvej, Helsingør.

Søndag den 19. december

ØSJK arbejder på at arrangere julekørsel med ældre Triangelmotorvogne VaGJ Mc 651 og M 3 mellem Slagelse og Dalmoose/Sandved. Nærmere oplysninger om arrangementets gennemførelse fås ved henvendelse på tlf. (03) 65 77 91 eller (02) 94 80 11.

Ejstrupholm

INGE'S TRANSPORT- OG FLYTTEFORRETNING

Skal De flytte - ligemeget hvorhen i verden - så er det Inge's Transport og Flytteforretning.

Vi kører med bundpriser. - Vi giver gerne fast pris. - Vi er flinke, dygtige og omhyggelige, så betænk Dem ikke, når De skal flytte. - Ring til (05) 77 26 91.

Inge's Transport- og Flytteforretning
Ejstrupholm . Tlf. (05) 77 26 91

Odder

ARNDT'S

URE OG SPECIAL-OPTIK

Rosengade 33 - 8300 Odder

Telefon (06) 54 23 13

Aut. OMEGA og TISSOT forhandler

Vore funktionærer anbefales

SALON »HÅRTOPPEN«

Rørthvej 8 - Odder - Tlf. 54 31 01

Stedet for moderne hårpleje for

damer og herrer

Faglig - Moderne - Hurtig

Lukket hver onsdag

Gå ikke forgæves - tag i

ONDRUP BABYSHOP

Favrgårdsvej 90 - Ondrup

Tlf. (06) 54 27 05

Barnevognen, De har ønsket Dem -

Barneværelse-udstyr - til de første år -

Alt til seng - trælegetøj - rangler m.m.

Vi fører alt Brio. - Kig ind - vi har

det hele.

Møldrup

Tag noget lækkert med hjem fra
GRILLBAREN

»HJØRNET«

Jernbanegade - Møldrup - (06) 69 17 75

Vi serverer alt i grill - ønsker De at

hygge Dem hjemme, leverer vi også

gerne ud af huset - Med venlig hilsen

KAREN OG KARL AAGE

Gå til fagmanden -

så er De sikkert kørende

BJERREGRAV AUTO-SERVICE

v/ VAGN PEDERSEN

Hvolris - Møldrup - Tlf. (06) 69 14 17

Alt indenfor reparationer

Gode tilbud i dæk, tilbehør m.m.

Tilbud uden forbindelse

Stilling

Vi handler i

M. B. KIOSKEN

Århusvej 11 . Stilling . (06) 57 16 01

Aviser - Dag- og ugeblade - Telegram-

mer - Skriveartikler - Lommeromaner

- Tobaksvarer - Gaveartikler

Kiosken har det hele

Med venlig hilsen

Musse og Bjarne Nielsen

BOGHJØRNET

FREMAD

Elizabeth Salter

Mord i tågen

186 sider, kr. 16,75.

Her har vi så et miljø kun ganske få mennesker kender – et så fjernt sted som New Zealand – og en speciel lokalitet som et område, fyldt med varme kilder og svovldamme.

Hovedpersonen er den smukke Valerie McKay, der er på rekreation hos sin onkel og tante på et hotel, der fortrinsvis lever af gæster der ser en helbredelsesmulighed i de varme kilder og disses undergørende vand, samt i svovldammenes bølgende lugte, der – mildt sagt – forpester hele området for almindelige mennesker.

I starten sker der et mystisk mord, og hen ad vejen er der én til af de mere kendte personer i handlingen, der også må af med livet.

En spændende bog, der kun lider af en fejl: Hvordan i Himlens navn kan det være, at en ung pige alene begiver sig ud i de tågede nætter på områder, der driver af ensomhed og uhygge?

Mai Zetterling

Trækfugl

112 sider, kr. 49,75.

I Henning Ipsens oversættelse har vi nu på dansk Mai Zetterlings lille epos TRÆKFUGL. Jeg tror godt man kan sige, at hendes problem er dagligdags og almindeligt, nemlig et ægteskab og en skilsmisse, og en følgende alvorlig depressionsperiode. Men der er redning forude, og en rejse rundt i Spanien, og et møde med en dreng der har nogle af de samme problemer tæt inde på livet, måske i et andet perspektiv, og derfor mere hjertegribende, bevirker, at den depressive tankevirk-somhed viger for menneskelige og humanitære, og samtidig personligt dybt engagerede følelser og tanker.

En smuk og tankevækkende bog.

Henning Hjuler

Jernlågen

207 sider, kr. 29,75.

For dem der har læst Henning Hjulers »Erika«-bøger, er der nu nye nervepirrende episoder i boghandelen. Ingen havde vel tænkt sig, at Jack Turner skulle bruge resten af sin tilværelsen til at skrive begavede arikler i DAILY NEWS, og leve en borgerlig tilværelse sammen med Erika. Oberst Jimsforth fra MI 5 dukker op og be-

retter om mystiske ting i Vesttyskland og Tjekkoslaviet, og så er vi i gang med det kendte (og elskede) tema. Handlingen skal ikke røbes, men en forbavelse over de to elskende og nu forenede hovedpersoners hverdags-sprog skal dog nævnes. Læs og døm selv.

v.j.

Nordjyske jernbaner

Niels Jensen. 120 sider, illustreret, Clausens Forlag, Kbh. Pris kr. 38,50,

Fjerde bind i den omfattende serie bøger, der under betegnelsen »Clausens Jernbanebibliotek« er under udgivelse, handler om de nordjyske jernbaner. Forfatteren har skildret historien, strækningsforløbet, materiellet m.m. ved alle privatbanerne nord for Limfjorden, AHJ, AHB, Jyske Østbane nord for Randers, Himmerlandsbanerne, Vendsysselbanen samt den nye Limfjordsbane. Også de jernbanebroer i området, der går over fjorden, er omtalt, især den store Limfjordsbro.

Bogen er illustreret med et pænt udvalg af såvel ældre som nyere billeder, der udmærket skildrer miljøet ved banerne, som det var og – desværre kun i ganske få tilfælde – er. De fleste af bogens baner er nu nedlagt, hvorfor den kan anbefales som et studieobjekt for en svunden tids transportformer.

-tl-

Mittelwaldbahn

82 sider, ill. Josef Slezak, Rienösslgasse 9, A-1040 Wien. Øes 180,00.

Banen fra Innsbruck til Garmisch-Partenkirchen og videre til München. En spændende bane gennem et smukt og vanskeligt terræn i Alperne. Hele banens historie fortælles, og der er mange meget fine billeder fra strækningen, specielt den østrigske del. Banen har engang været helt tysk, nemlig efter Hitlers invasion af Østrig. Det genspejles i den aftrykte køreplan fra 1938. Derimod i køreplanen fra 1914 sker der toldbehandling i Scharnitz, og i dagens køreplan er kun medtaget den østrigske del. Altså historie på mere end én måde.

Lokomotiv-Athleten

264 sider, ill. Josef Otto Slezak, Rienösslgasse 9, A-1040 Wien. Øes 290,00.

Lokomotiver fra hele verden, specielt de 6- og 7-koblede. Det er denne bogs emne, og der er en masse dejlige fotos plus tegninger og selvfølgelig en

rigelig tekst. Vi besøger lande som Ungarn, Sovjet, Indien, USA osv., og det er giganternes historie, der bliver fortalt. Men en enkelt smalsporet 6-kobler findes også fra den meter-sporede bane i Slawonien, ligesom et dejligt foto af verdens stærkeste tandhjulskomotiv fra strækningen Eisenerz-Vordernberg i Østrig.

jas.

Humørspalten

Kofangeren

Den nedlagte jernbane fra Viborg til Mariager gik langs Nørreåens enge med en masse kreaturer, som ofte brød gennem hegnet og ind på banelinien, så toget måtte standse.

Ved en sådan standsing sagde en midtjyde til konduktøren, der havde været ude at genne en ko af sporet:

– Så kan vi vel komme afsted igen?

Et kvarter senere, da toget langsomt var nået et stykke længere frem, standse det påny, og konduktøren måtte atter ud. Da han kom tilbage, spurgte midtjyden:

– Var det den samme ko?

★

– Er du sluppet af med den støj i bilen?

– Ja, jeg blev separeret i forgårs!

★

Min ven Johansens lille søn sad forleden aften og så på, at hans far trak i sin smoking. Så sagde knægten pludselig:

– Far, du skulle ikke tage det der tøj på – du ved nok, du får altid sådan en hovedpine dagen efter.

★

Lægen: Og hvad er der så i vejen med Dem?

– Jeg er så ked af, at jeg altid snakker i søvne, hr. doktor.

– Det er da ikke så slemt, eller lytter Deres kone måske?

– Nej, overhovedet ikke, men alle på kontoret ler ad mig.

★

– Davs med dig. Hvad laver du for tiden?

– Jeg stempler post på posthuset.

– Nå, er det ikke lidt ensformigt?

– Næh, det er jo en ny dato hver dag.

Skive

Gå ikke forgæves – gå heller til
MISTER

Boysen . Adelgade 7 . Skive
Telefon (07) 52 05 27

Smarte og moderigtige habitter til mænd i alle aldre og størrelser. Kvalitetstøj til rimelige priser. Kig ind og få en tøjsnak uden købtvang.

Bag den gode smag

FÆLLESBAGERIET

Vestergade – Skive – Tlf. (07) 52 01 96

Alt i lækkert brød og kager

Bestillinger på alt slags brød modtages

Tag noget lækkert med hjem fra

SPECIAL SMØRREBRØD

Vestergade 7 – Skive – (07) 52 16 82

Altid lækkert frisksmurt smørrebrød – lune frikadeller – det er os med de lækre grill-kyllinger

Åben mandag, tirsdag, onsdag 10–19
torsdag, fredag, lørdag 10–20
søndag lukket

Med venlig hilsen B. SØRENSEN

Gå til fagmanden

KNUD BACH

Radio- og TV-butikken

Brogården – Brogårdsvej – Skive

Tlf. 52 10 50, efter lukketid 53 71 07

Reparationer af fjernsyn, båndoptagere, radioer m.m.

Vi kommer overalt i Skive, Salling og Fjends

Ingen opgave er for stor

Kvalitetsarbejde udføres

TØMRERMESTER VERNER FINK

Værksted: Brårupvej 14 . Skive

Privat: Norgårdsvej 40A

Tlf. (07) 52 63 39

Alt indenfor tømrer- og snedkerarbejde udføres – nyt samt reparationer – alt til rimelige priser.

Sunds

Kør ind til

SUNDS ESSO

Ilskovvej 4 – tlf. (07) 14 11 12

Benzin – Olie – Smøring

1. kl.s arbejds udføres – autoudstyr og tilbehør til alle vogntyper

BRDR. DALGÅRD

Ringkøbing

Kør ind til

GULF SERVICENTER

Herningvej 49 . Ringkøbing

tlf. (07) 32 04 40

Benzin – olie – Smøring – Fuldautomatisk bilvask – Dækservice – Nærbutik
Åben mandag–fredag kl. 7–22
lørdag–søndag kl. 8–22

Kør ind til

ESSO SERVICENTER

Herningvej 24 . Ringkøbing

tlf. (07) 32 06 44

Benzin – Olie – Vask – Smøring
Quick-service – Autotilbehør
Hurtig og venlig betjening hjælper
Dem gerne. – Husk vor kiosk

Lemvig

Stedet, hvor man kommer igen

BOVBJERG CAFETERIA

med den skønne udsigt over Vesterhavet

Telefon (07) 89 51 50

Altid veltillavet mad og hjemmebag til kaffen – Ring og bestil bord – og maden er klar, når De kommer.

Med venlig hilsen
Bovbjerg Cafeteria

Kør ind til

TEXACO SERVICE

Storegade 1 . Lemvig . (07) 82 12 30

Benzin – Olie – Smøring – Autotilbehør m.m. – Åben hverdag 7–22, søn- og helligdage 8–22.

Texaco til tjeneste – Venlig hilsen
Solveig og Børge Nielsen

Lem

Tag noget lækkert med hjem fra

LEM GRILL-BAR OG CAFETERIA

Tlf. (07) 56 81 99

Alt i lækkert grill – smørrebrød – vi leverer også gerne ud af huset.

Med venlig hilsen

Marie og Ivan Søndergaard

Åben hver dag 16–23

Skjern

Rens og rensning er to ting, men kvalitetsrensning er kun én ting – så gå til

EGA – RENS

Nygade 3 . TI. (07) 35 03 45 . Skjern

Vi ordner Deres garderobe – boligtextiler m.m. – hurtig og fagmæssig
Medl. af Dansk Renseriforening

Kør ind til

ESSO SERVICE

v/ mekaniker Godtfred Rauff

Vardevej 38 . Tlf. 35 01 35 . Skjern

Benzin – Olie – smøring

1. kl.s arbejde udføres på alle vogmærker. Pladearbejde – dækservice – batteriservice – quick service – hurtig og samvittighedsfuldt

Kør ind til

CHEVRON SERVICE

v/ mekaniker Jens Madsen

Holstebrovej 34 . Skjern (07) 35 18 86

Benzin – olie – smøring – service

Eftersyn – autotilbehør
Fagmæssig og reel betjening

Holstebro

Kør til

PETER'S AUTOVÆRKSTED

Vesterbrogade 45 . Holstebro

Tlf. (07) 42 87 87

1. kl.s arbejde udføres fagmæssigt og samvittighedsfuldt

Speciale: Hanomag

Kør ind til

ESSO SERVICENTER

v/ Søren Nielsen

Nørrebrogade 12–14 . Holstebro

Telefon (07) 42 47 02

Benzin . Olie . Smøring . Autotilbehør . Automatisk bilvask . Husk vor velassorterede kiosk . Cigaretter . Cerutter . Pibetobak . Chokolade . Pastiller m.m.

Husk vi har længe åben

DIRCH PASSER og C-MASKINEN for fuld damp

SPOGELSESTOGET

**DIRCH
PASSER**

LISBET
DAHL
AXEL
STRØBYE
KIRSTEN
WALTHER
PREBEN KAAS
CLARA ØSTØ

INSTRUKTION:
BENT CHRISTENSEN

Kom og GYS - hvis De kan for GRIN!

T.F.K. en SAGA FILM

I BIOGRAFER OVER HELE LANDET